

บทที่ 3

การอุทธรณ์คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงในศาลอุทธรณ์ในต่างประเทศ

ในปัจจุบันการอุทธรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของจำเลยการคุ้มครองนั้นกระทำโดยการที่ศาลอุทธรณ์แก้ไขความไม่ถูกต้องในเนื้อหาของคำพิพากษา รวมทั้งการแก้ไขคำวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอื่น ๆ ที่ไม่ถูกต้อง (Correcting trial mistake) ได้ ดังนั้นการอุทธรณ์จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้พิพากษาซึ่งประกอบเป็นศาลนั้นเป็นเพียงบุคคลที่อาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการพิจารณาพิพากษาคดีได้ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากความไม่รู้ ความไม่ละเอียดรอบคอบหรือความผิดพลาดซึ่งเป็นการผิดพลาดที่เกิดจากตัวผู้พิพากษาเอง นอกจากนั้นในพยานหลักฐานที่ผู้พิพากษาใช้ประกอบในการวินิจฉัยสั่งคดีก็อาจเกิดความผิดพลาดบกพร่องได้ด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งเห็นได้ว่าผู้พิพากษามีความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี ความบกพร่องนั้นอาจเป็นไปได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้กฎหมายผิด หรือ การสืบพยานหลักฐานที่ไม่ละเอียดครบถ้วนการสรุปข้อเท็จจริงผิดหรือพยานหลักฐานที่นำมาใช้ในการชี้หน้าหนักเป็นพยานหลักฐานที่ยังคลุมเครือ ดังนั้น การอุทธรณ์จึงเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงของศาลชั้นต้นซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอยู่มาก ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันการใช้อำนาจที่จะอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน⁶⁴

การพิจารณาคดีที่มีโทษเล็กน้อยในศาลแขวงนั้นกระบวนการพิจารณาโดยผู้พิพากษานายเดี่ยวซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อให้การพิจารณาคดีเสร็จไปอย่างรวดเร็ว เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ความรอบคอบในการพิจารณาพิพากษาคดีมีน้อยมากเมื่อเทียบกับการพิจารณาคดีอาญาที่อยู่ในศาลชั้นต้นอื่นนอกจากศาลแขวงดังนั้นการพิจารณาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงนั้นอาจเกิดความผิดพลาดในการพิจารณาพิพากษาคดีได้เป็นอย่างมากด้วยเหตุนี้

⁶⁴ กฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 7) (หน้า 605-606). เล่มเดิม.

การอุทธรณ์คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงจึงเป็นสิ่งสำคัญและการพิจารณาอุทธรณ์ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงเป็นการพิจารณาคดีใหม่ จะเห็นได้ว่าการอุทธรณ์โดยหลักแล้วเป็นสิทธิของคู่ความที่สามารถโต้เถียง คำพิพากษาของศาลล่างได้ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของตนและแก้ไขข้อบกพร่องของศาลนั้นๆ สิทธิในการอุทธรณ์จึงเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นใหม่ไม่ใช่สิทธิที่มีมาแต่เดิมซึ่งเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นภายหลังสิทธินี้ไม่ใช่สิทธิมูลฐานจึงไม่ใช่การบังคับ คู่ความจึงอาจจะไม่ใช่สิทธิหรือสรรสิทธิในการอุทธรณ์ได้⁶⁵

3.1 ประเทศอังกฤษ

3.1.1 การพิจารณาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจ ศาลมาจิสเตรท คอร์ท ประเทศอังกฤษ

ศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court) หมายถึงศาลที่มีอำนาจทำการพิจารณาคดีได้อย่างจำกัด (เทียบได้กับศาลแขวงไทย) ซึ่ง ศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีประมาณ 650 แห่งทั่วประเทศ และมีผู้พิพากษามาจิสเตรท (Magistrate) ประมาณ 28,000 คน ศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีเขตอำนาจเฉพาะในเมืองหรือชุมชนของคน ในจำนวนเขตทั้งหมดมีศาลจำนวน 450 แห่ง ตั้งอยู่ในเขตชนบท ศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีองค์คณะ 3 หรือ 2 คน แล้วแต่กรณี มีอำนาจอย่างกว้างขวางในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาไม่ร้ายแรง ส่วนคดีอาญาร้ายแรง ศาลจะทำหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานข้อกล่าวหาและวินิจฉัยว่าจะส่งตัวไปรับการพิจารณาพิจารณาใน ศาลคราวน์ คอร์ท (Crown Court) (เทียบได้กับศาลจังหวัด) หรือไม่ ศาลจะทำหน้าที่พิจารณาคดีร้ายแรง การพิจารณาในศาลนี้ประกอบด้วยผู้พิพากษานายเดี่ยว และลูกขุน 12 คน ผู้พิพากษาจะทำหน้าที่ตัดสินข้อกฎหมาย และให้คำแนะนำแก่ลูกขุนในการวินิจฉัยความผิดหรือบริสุทธิ์ของจำเลย⁶⁶

⁶⁵ อำนาจศาลยุติธรรมในการกำจัดสิทธิอุทธรณ์ฎีกา : ศึกษากรณ์ ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการไม่รับคดี ซึ่งข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่อุทธรณ์หรือฎีกาจะไม่เป็นสาระอันควรแก่การพิจารณาพิพากษา พ.ศ. 2551 (น.19). เล่มเดิม.

⁶⁶ จาก การบริหารกระบวนการยุติธรรมขั้นก่อนการพิจารณาคดี : ศึกษาเปรียบเทียบ (หน้า 49), โดย ประธาน วัฒนวานิชย์, 2540, ลิขสิทธิ์ 2539 โดยกระทรวงยุติธรรม.

สำหรับคดีที่สามารถพิจารณาได้ทั้งสองศาล ผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท จะต้องเป็นผู้เริ่มต้นพิจารณาว่าคดีนั้นเหมาะสมที่จะเป็นการพิจารณาคดีแบบรวบรัด (Summary Trial) หรือการฟ้องคดี (Trial on Indictment) ทั้งนี้ จำเลยจะต้องยินยอมให้มีการพิจารณาคดีแบบรวบรัดด้วย ซึ่งหากจำเลยไม่ยินยอม คดีนั้นจะต้องพิจารณาใน ศาลคราวน์ คอร์ท จำเลยอาจเชื่อว่าการพิจารณาคดีในศาลคราวน์ คอร์ท นั้น ตนจะได้ประโยชน์มากกว่า เนื่องจากในศาลคราวน์ คอร์ท แตกต่างจากศาล มาจิสเตรท คอร์ท ด้วยเหตุผลแรกการพิจารณาคดีจะกระทำโดยลูกขุน ประการที่สอง การล่าช้าของการพิจารณาคดีอาจทำให้พยานที่จะต้องนำสืบไม่อาจมาศาลและเป็นปัญหาที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ อย่างไรก็ตาม ความเชื่อดังกล่าวอาจผลน้อยลงเนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่ากำหนดโทษอาจมีความหนักหน่วงกว่า ยกตัวอย่าง ถ้าจำเลยถูกพิพากษาว่ามีความผิดจริงในฐานความผิดต่อร่างกายโดย ศาลมาจิสเตรท คอร์ท โทษสูงสุดที่กำหนดได้คือจำคุก 6 เดือน แต่หากจำเลยถูกพิพากษาในฐานความผิดเดียวกันนี้ในศาลคราวน์ คอร์ท การตัดสินโทษที่สามารถลงได้นั้นคือจำคุกสูงสุดได้ถึง 5 ปี⁶⁷

นอกจากนั้นกระบวนการยุติธรรมยังมีแรงกดดันให้จำเลยรับสารภาพมากกว่าการต่อสู้คดี ดังจะเห็นได้ว่าจำเลย 7 ใน 10 คนจะรับสารภาพ⁶⁸ ซึ่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลมาจิสเตรท คอร์ท เป็นการพิจารณาคดีแบบรวบรัด ซึ่งการพิจารณาคดีอาญานี้ไม่มีคำฟ้อง (Indictment) ซึ่งการพิจารณาคดีแบบรวบรัด เริ่มต้นการพิจารณาที่ ศาลมาจิสเตรท คอร์ท และการพิจารณานั้นไม่มีลูกขุนเพราะความผิดประเภทที่พิจารณาที่ศาลมาจิสเตรท คอร์ท เป็นความผิดที่ไม่รุนแรง⁶⁹

สถานการณ์ยังมีความซับซ้อนยุ่งยากเนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่า จำเลยที่ถูกพิพากษาในศาล มาจิสเตรท คอร์ท ในความผิดที่สามารถพิจารณาคดีได้ในทั้งสองศาลซึ่งสามารถส่งไปยัง

⁶⁷ From *Criminal Justice in England and the United States* (p.158), by D. Hirschel, W. Wakefield, & S. Sasse. Copyright by 2008 Jones and Bartlett Publishers, Inc.

⁶⁸ การบริหารกระบวนการยุติธรรมขึ้นก่อนการพิจารณาคดี : ศึกษาเปรียบเทียบ (หน้า 49). เล่มเดิม.

⁶⁹ จาก *ระบบกฎหมายอังกฤษ* (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน้า 194), โดย สุนัย มโนมัยอุดม, 2545, กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ลิขสิทธิ์ 2553 โดยโครงการตำราและวารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศาลคราวน์ คอร์ท เพื่อพิพากษาตัดสินคดีได้ หากผู้พิพากษาในศาลมาจิสเตรท คอร์ท นั้นเชื่อว่า จำเลยสมควรได้รับการพิพากษาโทษที่รุนแรงกว่าซึ่งศาลมีอำนาจจะกระทำได้ จนกระทั่งในปี 2003 การกำหนดระยะเวลาสูงสุดในการพิจารณาคดีในศาลมาจิสเตรท คอร์ท คือ 6 เดือน เพื่อเป็นการลดคดีที่จะส่งไปยังศาลคราวน์ เพื่อให้มีการตัดสินคดี การตัดสินสูงสุดได้รับการเพิ่มขึ้นเป็น 12 เดือน โดยกฎหมาย เดอะ คริมีนัล ฌัสติส แอ็ค ออฟ 2003 (Criminal Justice Act of 2003 (Section 152.)) ในศาลคราวน์ จำเลยอาจได้รับการตัดสินที่กำหนดโทษถ้าคดีนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาแบบมีคำฟ้อง (indictable offenses)⁷⁰

นอกจากนี้ ศาลมาจิสเตรท คอร์ท ยังทำหน้าที่ไต่สวนสำหรับการพิจารณาคดีแบบมีคำฟ้อง ในการพิจารณาความผิดอาญาที่มีอัตราโทษสูงและความผิดประเภทที่จำเลยเลือกที่จะได้รับการพิจารณาแบบมีคำฟ้อง การพิจารณาจะเริ่มต้นที่ศาลมาจิสเตรท คอร์ท โดยมีคำฟ้อง โดยศาลมาจิสเตรท คอร์ท จะทำหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้องโดยจะพิจารณาว่าคดีนั้นมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะส่งพิจารณาไปยัง ศาลคราวน์ คอร์ท หรือไม่ การไต่สวนฟ้องมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้ศาลสูงต้องเสียเวลาในการพิจารณาคดีที่ไม่เป็นสาระ เมื่อเห็นว่าคดีมีมูลก็จะส่งคดีไปยังศาลคราวน์ คอร์ท เพื่อพิจารณาต่อไป⁷¹

3.1.2 ประเภทความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อยู่ในอำนาจ ศาลมาจิสเตรท คอร์ท ประเทศอังกฤษ

ศาล มาจิสเตรท คอร์ท เป็นศาลในลำดับรองซึ่งมีเขตอำนาจศาลที่จำกัด ซึ่งรับผิดชอบความผิดเล็กน้อย เป็นการพิจารณาคดีแบบรวบรัด (summary offenses⁷²) ประเทศอังกฤษแบ่งประเภทความผิดไว้⁷³ ได้แก่

- (1) การพิจารณาคดีแบบรวบรัด (summary) ซึ่งเป็นความผิดที่ต้องขึ้นศาลมาจิสเตรท คอร์ท
- (2) อินดิคเทเบิล (indictable) ซึ่งเป็นคดีที่ต้องขึ้นศาลคราวน์ คอร์ท หรือ
- (3) ทั้งการพิจารณาคดีแบบรวบรัด หรือ การพิจารณาคดีแบบมีคำฟ้อง ในกรณีที่สามารถขึ้นศาลได้ทั้งสองศาล

⁷⁰ *Criminal Justice in England and the United States* (p.158-159). Op.cit.

⁷¹ *ระบบกฎหมายอังกฤษ* (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน้า 197). เล่มเดิม.

⁷² Summary Offences คือ ความผิดไม่ร้ายแรง เช่น ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจร โดยจะฟ้องต่อศาลแขวง ซึ่งการฟ้องไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือและศาลชั้นต้นจะพิจารณาพิพากษาได้ทันที.

⁷³ *Criminal Justice in England and the United States* (p.158). Op.cit.

ศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีอำนาจพิจารณาทั้งความผิดและกำหนดโทษในคดีอาญาต่างๆ ที่มีความผิดไม่ร้ายแรงกล่าวคือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนและกำหนดโทษในกรณีลงโทษจำคุกศาลมีอำนาจจำคุกได้ไม่เกิน 6 เดือน⁷⁴ หรือปรับไม่เกิน 2 พันปอนด์⁷⁵ ซึ่งประเภทที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีดังกล่าวดังต่อไปนี้⁷⁶

(1) ในฐานะเป็นศาลพิพิตีเซชัน คอร์ท (Court of petty sessions) พิจารณาคดีอาญาที่ผู้กระทำผิดเป็นผู้ใหญ่

(2) ในฐานะเป็นศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvenile court) พิจารณาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 17 ปี ในการทำหน้าที่เป็นศาลคดีเด็กและเยาวชน ศาลมาจิสเตรท คอร์ทจะนั่งพิจารณาคดีเป็นพิเศษ องค์กรประกอบด้วยผู้พิพากษาไม่เกินสามนาย อย่างน้อยต้องมีผู้พิพากษาที่เป็นผู้ชาย 1 คน และผู้พิพากษาหญิงอีก 1 คน การพิจารณาใช้วิธีพิจารณาความพิเศษ

(3) ในฐานะเป็นศาลครอบครัว (Domestic) ศาลแพ่ง (Civil court) ศาลปกครองพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับครอบครัว คดีแพ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ และที่เกี่ยวกับการปกครอง เช่น ออกใบอนุญาตเปิดสถานบริการ

(4) อำนาจอื่น ๆ ของศาลมาจิสเตรท คอร์ท ยังมีอำนาจทำการไต่สวนผู้ต้องหาในกรณีถูกจับโดยไม่มีหมายจับ ออกหมายเรียกหรือออกหมายจับ และการสั่งประกันตัวผู้ต้องหา

พระราชบัญญัติศาลมาจิสเตรท คอร์ท ปี ค.ศ. 1980 บัญญัติให้ศาลมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญดังต่อไปนี้

- (1) ออกหมายเรียกผู้ต้องหาหรือ ออกหมายจับ
- (2) ออกหมายเรียกในกรณีที่การส่งหมายทางไปรษณีย์ไม่สามารถกระทำได้
กฎข้อบังคับของศาลที่สำคัญ ได้แก่
 - (1) การไต่สวนข้อเท็จจริงหรือการรับคำร้องจากทนายความหรือพนักงานอัยการ
 - (2) ให้การรับรองการออกหมายเรียก คำสั่ง และการแจ้งหรือการรับรองเอกสาร
 - (3) แบบฟอร์มหมายเรียกและการส่งหมาย

⁷⁴ การบริหารกระบวนการยุติธรรมชั้นก่อนการพิจารณาคดี : ศึกษาเปรียบเทียบ (หน้า 50). เล่มเดิม.

⁷⁵ ระบบกฎหมายอังกฤษ (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน้า 196). เล่มเดิม.

⁷⁶ แหล่งเดิม. หน้า 194.

(4) ข้อความที่แสดงการกระทำความผิดในข้อเท็จจริงหมายเรียก หมาย หรือคำสั่งอื่น ๆ กฎข้อบังคับว่าด้วยเจ้าหน้าที่ของศาลในการปฏิบัติงานและการทำหน้าที่ในศาลซึ่งกำหนดไว้ในตาราง (Schedule) ข้อบังคับของศาล ผู้พิพากษาในศาล มาจิสเตรท คอร์ท ในการพิจารณาคดีอาญานั้นจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ⁷⁷

(1) ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา (Lay of Justice of the Peace) มีจำนวนประมาณ 28,000 คน (เป็นชาย 16,000 คน หญิง 12,000 คน) จะได้รับประโยชน์ตอบแทนดังนี้ ค่าเดินทาง เบี้ยเลี้ยง และค่าตอบแทนการขาดรายได้ บุคคลธรรมดาจะได้รับการอบรมความรู้ทางกฎหมายพอใช้งานได้เท่านั้น แต่จะมีเสมียนผู้พิพากษา (Low Clerk) ซึ่งสำเร็จการศึกษาทางกฎหมายเป็นผู้ทำหน้าที่แนะนำข้อกฎหมายและวิธีพิจารณาความ

(2) ผู้พิพากษาอาชีพ เป็นผู้สำเร็จการศึกษากฎหมายและประกอบวิชาชีพกฎหมายไว้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ผู้พิพากษามีจำนวน 63 คน และปฏิบัติหน้าที่ในเมืองใหญ่ เช่น ลอนดอน

การคัดเลือก ผู้พิพากษา มาจิสเตรท ซึ่งดำเนินการคัดเลือกผู้พิพากษาจะมีเครือข่ายประมาณ 95 แห่ง จัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกและให้คำแนะนำต่ออธิบดีผู้พิพากษา (Lord Chancellor) เพื่อให้อธิบดีผู้พิพากษาแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษา⁷⁸

ศาลมาจิสเตรท คอร์ท เป็นศาลหลักในระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศอังกฤษ มีการประเมินว่าศาลนี้ต้องพิจารณาคดีอาญาถึง 95-98 เปอร์เซ็นต์เมื่อกล่าวถึงศาลซึ่งในส่วนใหญ่แล้วนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็คือ ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา ซึ่งก็คือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีเล็กๆ น้อยๆ ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา นั้นจะต้องเป็นพลเมืองถาวรซึ่งได้รับการเสนอชื่อไปยัง อธิบดีผู้พิพากษา ตามคำแนะนำของคณะกรรมการท้องถิ่น ซึ่ง 1 ใน 3 จะได้รับการแต่งตั้งโดย อธิบดีผู้พิพากษา ในนามของกษัตริย์เพื่อรับใช้ประเทศอังกฤษ หรือประเทศเวลส์หรือในพื้นที่พื้นที่คณะกรรมการลอนดอน ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา จะต้องอาศัยอยู่ในเขต 15 ไมล์ของเขตพื้นที่คณะกรรมการ และจะไม่มีเขตอำนาจนอกเหนือพื้นที่ดังกล่าว ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ทุกคนจะได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจถึงหน้าที่ของผู้พิพากษา การฝึกอบรมนี้จะเน้นไปที่หัวข้อกระบวนการวิธีพิจารณาของศาล, พยานหลักฐาน และการตัดสินโดยไปถึงการเยี่ยมชม ทัศนสถาน

⁷⁷ การบริหารกระบวนการยุติธรรมขั้นก่อนการพิจารณาคดี : ศึกษาเปรียบเทียบ (หน้า 50). เล่มเดิม.

⁷⁸ แหล่งเดิม.

การขึ้นนั่งบนบัลลังก์ครั้งแรกจะต้องมี ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา ที่มีประสบการณ์อยู่ด้วย ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา ทุกคนที่ได้รับการแต่งตั้งภายหลังจากวันที่ 1 มกราคม 1980 จะต้องผ่านการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้อีกครั้งหนึ่ง โดยอย่างน้อยต้องมีระยะเวลา 12 ชั่วโมงในทุกๆ 3 ปี ในการดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาในการพิจารณาคดี ที่ศาล มาจิสเตรท คอร์ท จะต้องผ่านหลักสูตรการแชร์แมนชิพ (chairmanship course) อีกด้วย⁷⁹

ตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติในการคัดเลือกผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา ในการพิจารณาที่สำคัญที่สุดในการแต่งตั้ง ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา นั้น มิใช่การฝึกอบรมในด้านกฎหมาย แต่เป็นทัศนคติของผู้พิพากษามาจิสเตรท ที่ยึดถือ “6 คุณแจคุณภาพ” ซึ่งก็คือ 1 “ความสมบูรณ์ทางร่างกาย” ซึ่งก็คือ บุคลิกภาพที่ดี ความเข้าใจและการสื่อสาร การตระหนักรู้สังคม การเป็นผู้ใหญ่และการควบคุมอารมณ์ การตัดสินใจ และ ความรับผิดชอบกับความเชื่อถือได้ แม้ว่าความคาดหวังที่จะได้รับการเสนอชื่อจากส่วนในชุมชนนั้นเป็นที่รู้จักมายาวนาน, มีความเก่าแก่, ขาวสะอาด, เป็นผู้ที่มีความคิดแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับสังคมและเศรษฐกิจในระดับสูงจะแนวโน้มว่าจะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา ความกังวลเกี่ยวกับผู้พิพากษาส่วนน้อยที่เป็นตัวแทนไม่เต็มทีในหมู่ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา ทำให้มีการแต่งตั้งผู้พิพากษาในส่วนน้อยนี้เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมาในปี 2005 ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา จำนวน 6.5 เปอร์เซ็นต์ของผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา ทั้งหมดเป็นสมาชิกของกลุ่มเกี่ยวกับชาติพันธุ์ โดยมีประมาณ 7.8 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั่วไป เนื่องจากมาผู้พิพากษาจิสเตรทนั้นไม่มีการห้ามเข้าร่วมทางการเมือง ซึ่งอันที่จริงแล้วมีการเข้าร่วมทางการเมืองในระดับที่สูง การพยายามมักเป็นไปเพื่อการยอมรับอย่างสมดุลงซึ่งตัวแทนในหมู่พรรคการเมืองที่แตกต่างกัน⁸⁰

องค์คณะที่พิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท นั้นประกอบด้วย ผู้พิพากษาเป็นนักกฎหมายเพียงคนเดียวเป็นองค์คณะ ส่วนผู้พิพากษาที่มีได้เป็นนักกฎหมายต้องมีอย่างน้อย 2 คน จึงจะสามารถเป็นองค์คณะผู้พิพากษาต้องนั่งครบองค์คณะในการพิจารณา และระหว่างการพิจารณาผู้พิพากษาคคนใดออกจากการพิจารณาไป ผู้พิพากษาที่เหลืออยู่มีจำนวนไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดผู้พิพากษาที่เหลือก็ทำการพิจารณาพิพากษาต่อไปได้

⁷⁹ *Criminal Justice in England and the United States* (p.161). Op.cit.

⁸⁰ Ibid. p.161-162.

การนั่งพิจารณาโดย ผู้พิพากษาที่มีใช้นักกฎหมายจะมีผู้ช่วย ซึ่งเคยประกอบอาชีพทนายความมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี คอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาในปัญหาข้อกฎหมายหรือวิธีพิจารณาแต่ไม่มีส่วนในการตัดสินใจซึ่งเป็นอำนาจของผู้พิพากษาโดยเฉพาะ⁸¹

ผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา รับภาระหน้าที่ “ในความขัดข้องบางประการและจะต้องไม่หวังค่าตอบแทนใดๆ” แต่ทั้งนี้ผู้พิพากษา มาจิสเตรทจะได้รับค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทาง การดำรงชีพ และการขาดทุนทางการเงิน” ประโยชน์โดยส่วนใหญ่ของระบบผู้พิพากษาบุคคลธรรมดา นั้นคือ มีการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายที่ต่ำรวมไปถึงความยืดหยุ่นของระบบ เนื่องจากหากมีปริมาณงานที่มากขึ้น ผู้พิพากษาศาล มาจิสเตรท คอร์ท ก็จะถูกเรียกมาเพื่อทำงานในการพิจารณาคดีพิเศษตามแต่ที่ห้องพิจารณาคดีจะพร้อมใช้⁸² ซึ่งผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท เหล่านี้ในบัญชีเพิ่มเติมบุคคลซึ่งมีชื่อในบัญชีดังกล่าวยังเป็นผู้พิพากษาหากแต่จะไม่ถูกเรียกตัวมายังศาล ทั้งนี้การเกษียณอายุของผู้พิพากษามาจิสเตรทคือ 70 ปี⁸³

3.1.3 การอุทธรณ์คดีใน ศาล มาจิสเตรท คอร์ท ประเทศอังกฤษ

คดีที่อยู่ในอำนาจศาล มาจิสเตรท คอร์ท ประเทศอังกฤษไม่มีการห้ามหรือจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงโดยทั้งคู่ความมีสิทธิอุทธรณ์เท่าเทียมกัน ไม่มีมาตรการจำกัดการอุทธรณ์แต่อย่างใดไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตหรือคำรับรองโดยยอมให้มีการอุทธรณ์ได้อย่างน้อยขั้นหนึ่งเพื่อแก้ไขความไม่ถูกต้องในเนื้อหาของคำพิพากษา และการพิจารณาอุทธรณ์ของศาลคราวน์ คอร์ท เป็นการพิจารณาคดีใหม่ ซึ่งระบบการอุทธรณ์ในคดีอาญาจะมีความแตกต่างกันระหว่างคดีที่เป็นการพิจารณาคดีแบบรวบรัด ในศาลมาจิสเตรท คอร์ท และวิธีพิจารณาคดีแบบมีคำฟ้องในศาลคราวน์ คอร์ท

ประเทศอังกฤษมีการพิจารณาคดีแบบรวบรัด เมื่อศาลตัดสินแล้วการอุทธรณ์คดีอุทธรณ์ถูกส่งจาก ศาลมาจิสเตรท คอร์ท ไปยังศาลคราวน์ คอร์ท ผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท จำนวน 2-4 นายจะต้องนั่งพิจารณาร่วมกับผู้พิพากษาของศาล คราวน์ คอร์ท โดยคำตัดสินจะมาจากผลการลงคะแนนเสียงข้างมาก⁸⁴

⁸¹ *ระบบกฎหมายอังกฤษ* (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน้า 195). เล่มเดิม.

⁸² *Criminal Justice in England and the United States* (p.162). Op.cit.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid. p.163.

การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลมาจิสเตรท คอร์ท ในปัญหาข้อเท็จจริงนั้นให้อุทธรณ์ไปยังศาลคราวน์ คอร์ท เป็นการพิจารณาคดีใหม่ทั้งหมด การอุทธรณ์ดังกล่าวนี้ถือเป็นสิทธิของจำเลย⁸⁵ โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตได้รับคำรับรองจากผู้พิพากษาศาลมาจิสเตรท คอร์ท ที่พิจารณาคดี เนื่องจากปริมาณคดีที่มาสู่การพิจารณาของศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีเป็นจำนวนมาก กระบวนการพิจารณาในศาลมาจิสเตรท คอร์ท จึงเป็นไปโดยรวบรัด เพื่อให้การพิจารณาคดีเสร็จไปโดยรวดเร็ว ความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาจึงมีน้อย ความไม่ถูกต้องย่อมมีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก นอกจากนี้ผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีทั้งผู้พิพากษาที่มีได้เป็นนักกฎหมายและผู้พิพากษาที่เป็นนักกฎหมาย ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาที่มีได้เป็นนักกฎหมายย่อมมีโอกาสเกิดความบกพร่องขึ้นได้มากเป็นธรรมดา จึงต้องเปิดโอกาสให้จำเลยมีสิทธิในการอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงที่พิจารณาใน ศาลมาจิสเตรท คอร์ท ได้อย่างไม่มีข้อจำกัด โดยในกรณีที่จำเลยไม่ได้ให้การรับสารภาพจำเลยสามารถอุทธรณ์ได้ทั้งคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด (conviction) และการกำหนดโทษของศาล (sentence)⁸⁶

ศาลคราวน์ คอร์ท ยังมีหน้าที่ในการพิจารณาคดีอุทธรณ์ซึ่งศาลมาจิสเตรท คอร์ท ได้ตัดสินมาแล้ว จำเลยที่ถูกพิพากษาในศาล มาจิสเตรท คอร์ท มีสิทธิในการอุทธรณ์ต่อ ศาลคราวน์ คอร์ท ซึ่งพิพากษา หรือตัดสินคดีของตน แต่ถ้าจำเลยที่สารภาพว่าตนมีความผิดจริงในศาลมาจิสเตรท คอร์ท จำเลยจะอุทธรณ์ได้แต่เฉพาะการกำหนดโทษของศาลเท่านั้น เพื่อให้มีการลดหย่อนผ่อนโทษ คำพิพากษาของศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีสิทธิในการอุทธรณ์ต่อการตัดสินของศาลนั้นได้ ซึ่งศาลที่ทำหน้าที่เป็นศาลอุทธรณ์นี้เป็นที่สุด จะอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงไปยังศาลอื่นไม่ได้ แต่อุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายไปยังศาลอื่นได้⁸⁷

การอุทธรณ์จากศาลมาจิสเตรท คอร์ท ในปัญหาข้อกฎหมายจะถูกส่งไปยัง ศาล ดิวชันแนล ออฟ ควีนส์ เบ็นช์⁸⁸ (Divisional Court of the Queen' Bench) (เทียบได้กับศาลอุทธรณ์) ซึ่ง

⁸⁵ ระบบกฎหมายอังกฤษ (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน้า 197). เล่มเดิม.

⁸⁶ Penny Darbyshire. *Eddey on the English Legal System*. 6th ed. London : Sweet & Maxwell, 1996, P. 144. อ้างใน. *การอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงในคดีอาญา* (หน้า 35). เล่มเดิม.

⁸⁷ *Criminal Justice in England and the United States* (p.159). Op.cit.

⁸⁸ ศาล ดิวชันแนล ออฟ ควีนส์ เบ็นช์ (Divisional Court of the Queen' Bench) เป็นแผนกหนึ่งของศาลไฮคอร์ท เป็นศาลที่เกี่ยวกับคดีอาญาที่ได้รับมอบหมายให้เป็นพิเศษ เช่นอำนาจในการออกหมายพิเศษต่างๆ

ศาลนี้จะทำหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์จาก ศาลคราวน์ คอร์ท ในปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งการอุทธรณ์เหล่านี้มาจากคดีที่มีการบันทึกไว้และอาจทำขึ้นได้ทั้งจากฝ่ายจำเลย หรือ พนักงานอัยการ ศาลจะได้รับฟัง คำแถลงที่กระชับได้ใจความอันเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในคดี การอุทธรณ์จากศาลดิวิชันแนล ออฟ ควินส์ เบ็นช์ จะขึ้นตรงต่อ เดอะ เฮ้าส์ ออฟ ลอร์ด (House of Lords) ซึ่งจะมีการแทนที่โดย ศาล เดอะ นิว สุปรีม คอร์ท ออฟ เดอะ ยูไนเต็ด คิงดอม (Supreme Court of the United Kingdom)⁸⁹ (เทียบได้กับศาลฎีกา)

การตรวจสอบข้อเท็จจริงและการรับฟังพยานหลักฐานในการอุทธรณ์คดีที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท การพิจารณาคดีจะมีหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติในชั้นอุทธรณ์ไว้ โดยเฉพาะการพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริง จะมีผู้พิพากษาหนึ่งพิจารณาเป็นองค์คณะเสมอให้ได้ข้อเท็จจริง โดยปกติจะประกอบด้วยองค์คณะผู้พิพากษาไม่ต่ำกว่า 3 คน เพื่อต้องการช่วยการถ่วงถ่วงให้ละเอียดรอบคอบและคำตัดสินของศาลอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงเป็นที่สุด ซึ่งการพิจารณาคดีใหม่ทั้งคดี (Second first instance trial) เป็นการดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดที่มีโทษไม่รุนแรง ซึ่งมักจะเริ่มคดีที่ศาลแขวง โดยไม่มีคำฟ้องเป็นหนังสือเพื่อเป็นการพิจารณาโดยกระบวนพิจารณาที่รวบรัด ไม่มีการจดรายงานกระบวนพิจารณาไว้ เป็นการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลมาจิสเตรท คอร์ท ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อเท็จจริงปนกับข้อกฎหมาย จะต้องอุทธรณ์ไปยัง ศาลคราวน์ คอร์ท ที่ทำหน้าที่เป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ที่มาจากศาลมาจิสเตรท คอร์ท เป็นการพิจารณาคดีใหม่ได้ทั้งคดี เนื่องจากการพิจารณาคดีในศาลมาจิสเตรท คอร์ท เป็นการพิจารณาโดยกระบวนพิจารณาที่รวบรัด ไม่มีการจดรายงานกระบวนพิจารณาที่พิสดารไว้ และพิจารณาโดยผู้พิพากษานายเดียว หากมีประเด็นใดที่จำเลยอุทธรณ์ได้แย้งอาจนำมาพิจารณาใหม่ พยานจะถูกเรียกมาเบิกความใหม่เพื่อถ่วงถ่วงตรวจสอบความรอบคอบอีกครั้ง ศาลคราวน์ คอร์ท จึงเป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง พิจารณาอุทธรณ์ที่มาจากศาลมาจิสเตรท คอร์ท นั้น เป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลย เพื่อให้เกิดความรอบคอบในการวินิจฉัยถ่วงถ่วงข้อเท็จจริงและเกิดความยุติธรรมการอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงจะอุทธรณ์ได้เพียง 1 ชั้นศาลเท่านั้น เนื่องจาก

การสั่งประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาและแพนค ควินส์ เบ็นช์ ทำหน้าที่เป็นศาลอุทธรณ์พิจารณาคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลคราวน์ คอร์ท หรือศาลมาจิสเตรท คอร์ท.

⁸⁹ *Criminal Justice in England and the United States* (p.159). Op.cit.

แนวความคิดที่ว่าข้อเท็จจริงได้รับการพิจารณาถึง 2 ศาลแล้ว การพิจารณาอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงจึงเป็นหน้าที่ของศาลสูงระดับกลางเท่านั้น

ประเทศอังกฤษ คดีที่ศาลมาจิสเตรท คอร์ท หรือศาลคราวน์ คอร์ท ซึ่งทำหน้าที่เป็นศาลชั้นต้นเมื่อพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง (acquittal) โจทก์ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง⁹⁰

3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

3.2.1 การพิจารณาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการปกครองแบบสหพันธรัฐ ประกอบด้วยมลรัฐทั้งหมด 50 มลรัฐ ซึ่งแต่ละมลรัฐได้มีการตั้งศาลมลรัฐขึ้น โดยกฎหมายของแต่ละมลรัฐและรัฐบาลกลางก็ได้มีระบบศาลของตนเองในสหรัฐอเมริกาจึงมีศาลรวมถึง 51 ระบบ ผู้ดำเนินคดีอาจฟ้องคดีของตนที่ศาลของสหรัฐหรือศาลมลรัฐก็ได้ในบางกรณีแต่ในบางคดีจะต้องฟ้องต่อศาลของสหรัฐเท่านั้น ศาลของมลรัฐทำหน้าที่ตุลาการให้แก่รัฐบาลของมลรัฐ ส่วนศาลของสหรัฐทำหน้าที่ให้แก่รัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกาปกครองแบบสหพันธรัฐหรือเรียกว่าปกครองโดยรัฐบาลสหพันธรัฐเป็นรัฐบาลคู่อำนาจในการปกครองถูกแบ่งกันระหว่างรัฐบาลกลาง(ชาติ)กับรัฐบาลท้องถิ่น (มลรัฐ) การใช้อำนาจการปกครองรัฐบาลและรัฐบาลมลรัฐอาจขัดแย้งกันได้บางกรณีหากเกิดความขัดแย้งก็จะเป็นที่หน้าที่ของศาลฎีกาสหรัฐ (United States Supreme Court) ที่จะพิจารณาพิพากษา⁹¹

ศาลประเทศสหรัฐอเมริกาคจัดอยู่ในระบบศาลคู่ คือ มีศาลยุติเพียงศาลเดียวที่มีอำนาจตัดสินคดีทุกประเภท แต่มีศาลในสองระดับ คือ ศาลสหรัฐกับศาลมลรัฐ โครงสร้างของศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาทันทั้งระดับศาลสหรัฐและศาลมลรัฐ จะมีรูปร่างคล้ายปิรามิด โดยมีฐานกว้างแต่มียอดแคบ กล่าวคือ มีศาลชั้นต้นจำนวนมากศาลอุทธรณ์มีน้อยกว่าศาลชั้นต้นและมีศาลฎีกาเพียงศาลเดียว

โครงสร้างของศาลประเทศสหรัฐอเมริกาในระดับสหรัฐจะประกอบไปด้วยศาลชั้นต้นที่มีการพิจารณาคดี ศาลอุทธรณ์ซึ่งแบ่งแยกตามพื้นที่ต่างๆ จำนวน 12 ศาล และศาลฎีกาแห่ง

⁹⁰ ระบบกฎหมายอังกฤษ (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน้า 198). เล่มเดิม.

⁹¹ จาก *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา* (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน้า 84), โดย มานิตย์ จุมปา, 2553, กรุงเทพฯ : วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2553 โดยสำนักพิมพ์ วิญญูชน.

สหรัฐอเมริกาส่วนในระดับมลรัฐ ปกติจะประกอบไปด้วยศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาของมลรัฐแต่อย่างไรก็ดี คดีบางประเภทตามที่กฎหมายกำหนดอาจมีการยื่นอุทธรณ์คำตัดสินของศาลสูงสุดของมลรัฐต่อศาลฎีกาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาได้ ซึ่งโดยหลักยื่นได้เฉพาะคดีที่มีประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายในระดับสหรัฐเท่านั้น และมีการระบุไว้ในรัฐธรรมนูญประเทศสหรัฐอเมริกา⁹²

ระบบศาลของประเทศสหรัฐอเมริกาจำแนกได้หลายประเภทสุดแต่แต่จะใช้หลักเกณฑ์ใดจำแนก ในกรณีจะพิจารณาจำแนกศาลโดยหลักเกณฑ์สองหลักเกณฑ์ ได้แก่ หลักเกณฑ์แรก พิจารณาว่าศาลใดมีการนำเสนอพยานหลักฐานมีการสืบพยานเพื่อค้นหาความจริงในคดีแล้วตัดสินหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์นี้สามารถจำแนกศาลออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ศาลชั้นต้นที่มีการพิจารณาสืบพยาน ที่เรียกกันว่า “Trial Court” กับศาลที่รับพิจารณาคดีที่มีการอุทธรณ์ ที่เรียกกันว่า “Appellate Court” ส่วนหลักเกณฑ์ที่สองพิจารณาว่าศาลนั้นเป็นศาลในระดับสหรัฐหรือระดับมลรัฐ ก็สามารถจำแนกศาลได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ศาลสหรัฐ ที่เรียกกันว่า “Federal Court” กับศาลมลรัฐ ที่เรียกกันว่า “State Court”⁹³ กล่าวคือ

1. ระบบศาลประเทศสหรัฐอเมริกา

ระบบศาลประเทศสหรัฐอเมริกาคือศาลของรัฐบาลกลางที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญและความผิดตามกฎหมายแห่งสหรัฐ สนธิสัญญา กฎหมายทางทะเล และคดีพิพาทระหว่างมลรัฐ แบ่งออกเป็น 3 ชั้นศาล คือ⁹⁴

(1) ศาลชั้นต้น (Court of first Instance) ซึ่งมีชื่อเรียกเป็นทางการว่า United States District Court หรือ District Court ศาลชั้นต้นเหล่านี้กระจายอยู่ทั่วมลรัฐทั้ง 50 ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยตั้งอยู่ในกรุงวอชิงตัน ด.ซี. บริเวณฝั่งคลองปานามา ซึ่งเรียกว่า Canal Zone เกาะกวมเปอร์โตริโก และเกาะเวอร์จิน รวม 92 ศาล และตามมลรัฐต่าง ๆ อีก 84 ศาล แต่ละมลรัฐจะมีศาลชั้นต้นของรัฐบาลกลางตั้งอยู่อย่างน้อย 1 ศาล แต่มลรัฐที่ใหญ่มากอาจมีหลายศาล เช่น มลรัฐ

⁹² ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา (พิมพ์ครั้งที่ 2) (หน้า 84). เดิมเล่ม.

⁹³ แหล่งเดิม. หน้า 83.

⁹⁴ จาก “แนะนำระบบศาลของสหรัฐอเมริกา,” โดย ดำรง ธรรมารักษ์ และ สมโชค เจริญลาภ, 2514, ธันวาคม, 3, *วารสารนิติศาสตร์*, 3(3), หน้า 122-131. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เจ้าของลิขสิทธิ์.

แคลิฟอร์เนีย นิวยอร์ก และเท็กซัส มีศาลชั้นต้นของรัฐบาลแห่งละ 4 ศาล⁹⁵ ซึ่งเป็นศาล ที่มีเขตอำนาจทั่วไปของรัฐบาลกลางมีอยู่ในศาลชั้นต้นจะมี U.S. magistrate ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลแขวงของมลรัฐ โดยมีได้มีการแยกเป็นศาลต่างหากอย่างในระบบศาลของมลรัฐ ศาลชั้นต้นของสหรัฐมีเขตอำนาจในคดีที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญาของสหรัฐ ถ้าเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายของมลรัฐ จำเลยอาจร้องขอให้พิจารณาคดีนั้นในศาลชั้นต้นของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ ในเมื่อแสดงให้เห็นว่าศาลของมลรัฐได้ละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา

(2) ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal) แต่เดิมมาประเทศสหรัฐอเมริกามีแต่ศาลชั้นต้นของตนเองซึ่งกระจายกันอยู่ทั่วไป เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ผู้พิพากษาก็จะเดินทางจากรัฐบาลกลางพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกไปนั่งพิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์ในมลรัฐต่าง ๆ ทำนองเดียวกับศาลสัญจร⁹⁶ ซึ่งเป็นศาลระดับกลางในกระบวนการยุติธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งออกเป็น 2 เขต (Circuits) การอุทธรณ์ของประเทศสหรัฐอเมริกานี้ถือเป็นสิทธิของกลุ่มความและสามารถอุทธรณ์ได้ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ปัจจุบันศาลอุทธรณ์ทำหน้าที่ 2 อย่างควบคู่กันไปคือ การแก้ไขข้อผิดพลาดของศาลล่างป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดเนื่องจากศาลอุทธรณ์ทำหน้าที่เป็นศาลระดับแรกของการอุทธรณ์ จึงต้องรับพิจารณาคดีทุกคดีไม่มีกรณีการใช้ดุลยพินิจเลือกพิจารณาคดีดังเช่นศาลฎีกา อย่างไรก็ตามศาลอุทธรณ์อาจกำหนดบทลงโทษสำหรับคู่ความที่ทำให้ศาลเสียเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ที่ไม่มีสาระแก่คดีได้

(3) ศาลฎีกาของประเทศสหรัฐอเมริกา (Supreme Court) เป็นศาลตามรัฐธรรมนูญ รัฐสภาจะยุบเลิกไม่ได้ส่วนศาลอื่นชั้นรองลงมานั้น รัฐสภาจะตั้งหรือยุบเลิกได้โดยรัฐบัญญัติธรรมดา⁹⁷ ซึ่งเป็นศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่อาจมีการอุทธรณ์ต่อไปได้อีก (last resort) ประกอบด้วยผู้พิพากษา 9 คน การพิจารณาจะต้องนั่งครบ 9 คนเสมอศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลอุทธรณ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา คดีที่อุทธรณ์มาจากศาลฎีกา

⁹⁵ จาก “ระบบกฎหมายแองโกล-อเมริกัน,” โดย วิษณุ เครืองาม, 2542, *เอกสารการสอนชุดวิชา ระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ, หน่วยที่ 1-7*, หน้า 249-250. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เจ้าของลิขสิทธิ์.

⁹⁶ แหล่งเดิม.

⁹⁷ แหล่งเดิม.

มลรัฐ และมีอำนาจชี้ขาดว่ากฎหมายหรือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐและตกเป็น โฆษหรือไม่ด้วย

2. ระบบศาลมลรัฐ

ดังกล่าวมาแล้วว่า ระบบศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นระบบศาลคู่ คือ มีศาลของรัฐบาลกลางสำหรับคดีบางประเภทและศาลของมลรัฐสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในมลรัฐนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ในแต่ละมลรัฐต่างก็มีศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกาของตนเอง โดยแต่ละมลรัฐต่างเรียกชื่อศาล การจัดลำดับศาล และการแบ่งเขตอำนาจศาลแตกต่างกันออกไปตามกฎหมายภายใน (State Law) โดยผู้พิพากษาของมลรัฐแต่ละแห่งอาจมาจากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งผู้แทนแต่กฎหมายภายในของรัฐนั้น ๆ จะกำหนด⁹⁸ ซึ่งระบบของศาลมลรัฐ (State Court) มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาที่เกิดขึ้นในมลรัฐนั้น ๆ ซึ่งศาลของแต่ละมลรัฐต่างก็มีลักษณะที่แตกต่างกันไปอย่างไรก็ตามอาจจะแบ่งได้เป็น 3 ชั้นศาล คือ

(1) ศาลชั้นต้น ระดับต่ำสุด คือ ศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court) เป็นศาลที่มีเขตอำนาจจำกัด

ก. มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่เป็น Misdemeanor คือคดีที่มีความผิดไม่ร้ายแรง

ข. ทำหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญาที่เป็นความผิด felony⁹⁹

ถัดจากศาลมาจิสเตรท คอร์ท เป็นศาลที่มีอำนาจทั่วไป แต่ละมลรัฐเรียกชื่อเช่น Superior Court, Circuit Court, District Court และ Court of Common Plea มีเขตอำนาจเป็นศาลชั้นต้นในคดีความผิดที่เป็น felony นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นศาลอุทธรณ์โดยพิจารณาอุทธรณ์ที่มาจากศาลมาจิสเตรท คอร์ท

(2) ศาลอุทธรณ์ระดับกลาง รับคดีที่มีการอุทธรณ์จากศาลที่มีเขตอำนาจทั่วไปมายังศาลอุทธรณ์นี้ การอุทธรณ์จึงอุทธรณ์มายังศาลอุทธรณ์ระดับกลางก่อน ส่วนในบางมลรัฐที่มีไม่ศาลอุทธรณ์ระดับกลาง การอุทธรณ์จะอุทธรณ์มายังศาลฎีกาของมลรัฐโดยตรง

⁹⁸ “ระบบกฎหมายเองโกล-อเมริกัน” เอกสารการสอนชุดวิชา ระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ , หน่วยที่ 1-7, หน้า 250. เล่มเดิม.

⁹⁹ Felony หมายถึง ความผิดอาญาที่มีโทษประหารชีวิต หรือจำคุกเกินกว่า 1 ปี ขึ้นไป ส่วน misdemeanor หมายถึง ความผิดอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก felony รวมถึงคดีความผิดเล็กน้อย ซึ่งมักเป็นโทษหรือจำคุก กักขังในระยะเวลาสั้นๆ.

(3) ศาลฎีกาของมลรัฐ ถือเป็นศาลสูงสุดในกระบวนการยุติธรรมของมลรัฐ บางมลรัฐเรียกว่า Supreme Court ส่วนมลรัฐที่ไม่มีศาลอุทธรณ์ระดับกลางเรียกศาลฎีกาว่า Court of Appeal การอุทธรณ์มายังศาลฎีกาของมลรัฐเป็นดุลพินิจของศาลฎีกาที่จะรับคดีนั้นไว้พิจารณาหรือไม่

ศาลมาจิสเตรท คอร์ท (Magistrate Court) เป็นศาลชั้นต้นในลำดับล่างสุด มีเขตอำนาจจำกัดผู้พิพากษานายเดียวเป็นองค์คณะพิจารณาคดีอาญาที่เป็น Misdemeanor กล่าวคือ เป็นคดีที่มีความผิดไม่ร้ายแรง การพิจารณาคดีกระทำด้วยวาจาโดยแต่ละมลรัฐต่างก็มีระบบศาลของตนเอง ซึ่งย่อมแตกต่างกันในที่จะกล่าวเฉพาะลักษณะรวมๆ เท่านั้น และศาลมาจิสเตรท คอร์ท มลรัฐเป็นศาลที่มีหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่เป็นความผิด Felony

เมืองที่อยู่ห่างไกลจะมี lay Justice of the peace ทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษานุคคลเหล่านี้ เป็นบุคคลที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมาย และใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพของตนเอง องค์คณะนั้นใช้ผู้พิพากษานายเดียว การพิจารณาคดีกระทำด้วยวาจาไม่มีการจดรายงานกระบวนการพิจารณาไว้ จึงเรียกว่า court of not record¹⁰⁰ แต่สำหรับรัฐเมืองใหญ่จะมีผู้พิพากษาอาชีพนั่งพิจารณาคดี อาจจะเป็นผู้พิพากษาที่ทำงานเต็มเวลาหรือบางเวลาโดยปกติก็ได้แก่ทนายความ การพิจารณาคดีจะมีการจดรายงานกระบวนการพิจารณาไว้¹⁰¹ ซึ่งเรียกว่า court of record¹⁰²

จะเห็นการดำเนินคดีที่มีความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือที่เรียกว่าศาลมาจิสเตรท คอร์ท นั้น มีอยู่แต่ศาลมลรัฐเท่านั้น ไม่มีปรากฏในศาลสหรัฐซึ่งในการพิจารณาคดีนี้องค์คณะพิจารณาประกอบด้วยผู้พิพากษา 1 คนเท่านั้น ซึ่งผู้พิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท นี้ราษฎรเลือกตั้งมา และในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนของค่าธรรมเนียมที่ไม่มาก วิธีพิจารณาคดีไม่ยุ่งยาก ในการดำเนินคดีนั้นใครมีเรื่องอะไรถ้าไม่จ้างทนายก็มาหาศาลเอง เขาจะจดข้อทุกข์ ร้องลงในแบบฟอร์ม ผู้พิพากษาจะมีหมายเรียกอีกครั้งหนึ่งมาเจรจากัน ถ้ามีพยานมาด้วยก็จะ สอบถามพยานไป แล้วดำเนินการตัดสินได้ คำตัดสินไม่มีการเขียนมาก บางทีเลือกดวงตราที่แกะไว้

¹⁰⁰ court of not record หมายความว่าถึง การอุทธรณ์จึงเป็นการพิจารณาคดีใหม่ทั้งคดี เนื่องจากไม่มีรายงานกระบวนการพิจารณาที่จะทบทวนแก้ไข.

¹⁰¹ การแก้ไขคำพิพากษาในคดีอาญาโดยการอุทธรณ์ตามระบบคอมมอนลอว์และระบบซีวิลลอว์ (หน้า 18). เล่มเดิม.

¹⁰² court of record หมายความว่าถึง การพิจารณาในชั้นอุทธรณ์จึงไม่ต้องพิจารณาใหม่ ใช้วิธีการทบทวนแก้ไขรายงานกระบวนการพิจารณาที่มีอยู่แล้ว.

สำเร็จรูปประทับลงไป แล้วผู้พิพากษาเซ็นชื่อย่อก็เสร็จการดำเนินกระบวนการพิจารณา ซึ่งในการดำเนินคดีของศาลมาจิสเตรท คอร์ท มลรัฐนี้ไม่มีสำนวนความ ไม่มีการจดคำพยาน¹⁰³ และไม่มีการจกรายงานกระบวนการพิจารณาไว้ (Court of not record) การดำเนินคดีเป็นอย่างรวบรัดและเป็นวิธีการดำเนินคดีที่ง่ายสะดวกโดยการพิจารณาคดีจะกระทำด้วยวาจา

ศาลมาจิสเตรท คอร์ท ยังทำหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้องคดีที่เป็นความผิด Felony คือ คดีอุกฉกรรจ์นั้น ศาลมาจิสเตรท คอร์ท จะทำหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้องให้ การพิจารณาจะใช้ผู้พิพากษานายเดียนั่งร่วมกับคณะลูกขุน จำเลยอาจจะสละสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยลูกขุนได้ นอกจากนี้ยังมีเขตอำนาจเป็นศาลอุทธรณ์ โดยพิจารณาอุทธรณ์ที่มาจากศาลมาจิสเตรท คอร์ท ซึ่งอาจจะเป็นการพิจารณาใหม่ในเมื่อศาลมาจิสเตรท คอร์ท เป็น court of not record ซึ่งในกรณีเช่นนี้ จะไม่มีลูกขุนนั่งพิจารณาคดี¹⁰⁴

3.2.2 ประเภทความผิดอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท ประเทศสหรัฐอเมริกา

คดีที่มีความผิดเล็กน้อยศาลมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาเรียกว่า Justice of the peace เรียกผู้พิพากษานี้ว่า Judge ศาลของเขาที่ว่าเป็นสะดวกรวดเร็วและราคาค่าเป็นความนั้นมีราคาถูกจริง ๆ จนบางทีก็เรียกกันว่า pear man's court หรือ people's court บ้าง คดีที่อยู่ในอำนาจศาล มาจิสเตรท คอร์ท ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ จำคุกไม่กี่วัน ทุนทรัพย์หรือปรับไม่กี่สิบเหรียญ และไต่สวนมูลฟ้องคดีเมื่อตำรวจจับผู้ต้องหาเพื่อขัง ให้ประกัน และส่งปล่อยหรือส่งไปให้ grand jury พิจารณาตั้งข้อหาฟ้องต่อไปยังศาลที่มีอำนาจ เมื่อคดีเล็กน้อยเช่นนี้ก็ไม่ต้องใช้ผู้พิพากษาที่ร่ำเรียนเชี่ยวชาญกฎหมายอะไรมาเป็นแต่มีใจเป็นธรรม สามารถใช้ Common sense รู้ว่าใครผิดใครถูกอย่างความคิดคนธรรมดาที่ใช้ได้¹⁰⁵

เนื่องจากประเภทคดีที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท มลรัฐนั้นเป็นคดีอาญาเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งการพิจารณามักกระทำให้ศาลมาจิสเตรท คอร์ท และเป็นการพิจารณาโดยไม่มีคณะลูกขุน ผู้พิพากษาเป็นผู้พิจารณาทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เนื่องจากคดีขึ้นมาสู่ศาลมาจิสเตรท

¹⁰³ จาก “ข้อสังเกตในระบบกฎหมายอเมริกา,” โดย จิตติ ดิงศักดิ์, 2501, *คูลพาท*, 6(5), หน้า 378. สำนักงานศาลยุติธรรม เจ้าของลิขสิทธิ์.

¹⁰⁴ *การแก้ไขคำพิพากษาในคดีอาญาโดยการอุทธรณ์ตามระบบคอมมอนลอว์และระบบซีวิลลอว์* (หน้า 19). เล่มเดิม.

¹⁰⁵ “ข้อสังเกตในระบบกฎหมายอเมริกา,” *คูลพาท*, (หน้า 378). เล่มเดิม.

คอร์ท เป็นจำนวนมาก กระบวนพิจารณาในศาลมาจิสเตรท คอร์ท จึงเป็นไปได้โดยรวดเร็ว เพื่อให้การพิจารณาเสร็จไปโดยรวดเร็ว ความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาจึงมีน้อย ความไม่ถูกต้องในการกำหนดข้อเท็จจริงย่อมมีทางเกิดขึ้นได้มาก¹⁰⁶

3.2.3 การอุทธรณ์คดีอาญาในศาลมาจิสเตรท คอร์ท ประเทศสหรัฐอเมริกา

การอุทธรณ์ทั่วไปจำกัดเฉพาะผู้เป็นคู่ความเท่านั้น แต่มีข้อยกเว้นคือ ผู้ที่ไม่ใช่คู่ความ แต่มีส่วนได้เสียในคำพิพากษาอาจได้รับความเห็นชอบให้อุทธรณ์ได้ หากมีส่วนได้เสียที่เป็นส่วนสำคัญและเป็นส่วนได้เสียโดยตรงที่เกิดจากคำพิพากษา¹⁰⁷

การยื่นอุทธรณ์ครั้งแรกถือเป็นสิทธิการอุทธรณ์ คือ การอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์เป็นสิทธิอย่างหนึ่ง โดยไม่ต้องคำนึงว่าเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย จึงไม่มีข้อจำกัดใด ๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากศาลอุทธรณ์ทำหน้าที่เป็นศาลระดับแรกของการอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จึงต้องรับพิจารณาทุกคดีไม่มีกรณีการใช้ดุลพินิจเลือกพิจารณาคดีดังเช่นศาลสูงสุดสหรัฐ หรือศาลสูงมลรัฐ¹⁰⁸

การยื่นอุทธรณ์ครั้งที่สองของการอุทธรณ์นั้น ไม่ถือเป็นสิทธิ แต่เป็นดุลพินิจของศาลสูงมลรัฐ หรือศาลสูงสุดสหรัฐ ที่จะรับอุทธรณ์ไว้พิจารณาหรือไม่ และจะอุทธรณ์ได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น และเมื่อคู่ความนำคดีขึ้นสู่ศาลสูงสุดสหรัฐ (U.S. Supreme Court) ศาลมีอำนาจจัดการคดีดังกล่าวได้หลายวิธี วิธีแรกคือ การปฏิเสธไม่รับคดีนั้นไว้พิจารณาเลย ซึ่งวิธีนี้ศาลใช้ปฏิบัติกับคดีส่วนใหญ่ วิธีที่สอง จะรับคดีเข้าพิจารณาเต็มรูปแบบวิธีนี้ศาลจะรับฟังคำแถลงด้วยวาจาของคู่ความ วิธีสุดท้าย จะรับพิจารณาเพียงบางส่วน อาจรับคดีไว้โดยไม่รับฟังคำแถลงด้วยวาจาของคู่ความ¹⁰⁹

สิทธิในการอุทธรณ์ของสหรัฐจะไม่มีบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญเหมือนดังเช่นสิทธิอื่นๆ แต่กฎหมายของทุกมลรัฐและรัฐบาลกลางต่างก็ได้รับรองสิทธิของจำเลยในการอุทธรณ์ โดยจำเลยมีสิทธิในการอุทธรณ์โดยอัตโนมัติ โดยถือว่าเป็น Matter of right กล่าวคือ เมื่อผู้ถูก

¹⁰⁶ จาก การสืบพยาน โดยเปิดเผยในศาลอุทธรณ์ในคดีอาญา (หน้า 56-57), โดย ธิติพันธ์ ฉายบาง ก, 2547, กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม. ลิขสิทธิ์ 2547 โดย สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม.

¹⁰⁷ แหล่งเดิม. หน้า 61.

¹⁰⁸ แหล่งเดิม.

¹⁰⁹ แหล่งเดิม.

กล่าวหาถูกตัดสินลงโทษไม่ว่าในความผิดประเภทใดก็ตามย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ได้อย่างน้อยครั้งหนึ่งไปยังศาลในระดับที่สูงกว่า โดยไม่มีการจำกัดไม่ว่าด้วยประการใด แต่ถ้าจะอุทธรณ์ในข้อกฎหมายอุทธรณ์นี้ไม่ถือว่าเป็นสิทธิ แต่เป็นดุลยพินิจของศาลที่จะรับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาหรือไม่¹¹⁰

ดังนั้นการอุทธรณ์คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นสิทธิการอุทธรณ์ครั้งแรกจึงไม่ต้องคำนึงว่าจะจะเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายนั้นจึงไม่มีการจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์คดีที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท เนื่องจากไม่มีการจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์แต่อย่างใดทั้งสิ้น แม้ว่าการพิจารณาคดีศาลมาจิสเตรท คอร์ท จะมีเขตอำนาจจำกัดก็ตามแต่การอุทธรณ์นั้นต้องอุทธรณ์ไปยังศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีทั่วไป ซึ่งถ้าจำเลยต้องการได้รับการพิจารณาคดีโดยลูกขุน แต่ถ้าคดีนั้นผู้พิพากษาอาชีพเป็นผู้พิจารณาซึ่งเป็นศาลตามเมืองใหญ่ ๆ และไม่ได้รับการพิจารณาโดยลูกขุนระบบการอุทธรณ์คดีนั้นจะสามารถอุทธรณ์ได้ทั้งคำตัดสินลงโทษและคำพิพากษา แต่ในศาลสหรัฐไม่มีการอุทธรณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดโทษตามคำพิพากษา ดังนั้นเมื่อศาลมาจิสเตรท คอร์ท ได้กำหนดโทษในอำนาจกำหนดโทษของศาลมาจิสเตรท คอร์ท การกำหนดโทษนั้นอยู่ในขอบเขตของอัตราโทษขั้นสูงและขั้นต่ำของโทษในความคิดนั้น ๆ สำหรับความผิดที่มีโทษรุนแรง ซึ่งต้องพิจารณาในศาลที่มีเขตอำนาจทั่วไปนั้นสามารถอุทธรณ์ได้โดยไม่มีข้อจำกัดใด ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และไม่ต้องได้รับอนุญาตหรือคำรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงอย่างของประเทศไทย เพราะการอุทธรณ์ในชั้นแรกนี้ถือเป็นสิทธิ¹¹¹

การอุทธรณ์คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท ซึ่งเป็นการพิจารณาคดีอาญาที่เป็น Misdemeanor คือ คดีที่มีความผิดไม่ร้ายแรง การพิจารณาคดีกระทำด้วยวาจา เป็นไปโดยรวบรัดไม่มีการจรรยาบรรณการพิจารณาไว้ และมีผู้พิพากษานายเดียวเป็นองค์คณะกฎหมายจึงเปิดโอกาสให้มีการพิจารณาคดีใหม่ได้ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายที่อุทธรณ์มาจากศาลมาจิสเตรท คอร์ท โดยให้ศาลที่มีเขตอำนาจทั่วไป (Trial Court of General

¹¹⁰ จาก การรับคดีอาญาขึ้นสู่การพิจารณาศาลสูงสุด : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมัน และประเทศไทย (หน้า 37), โดย ธิติพันธ์ ฉายบาง ข, 2546, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. ลิขสิทธิ์ 2546 โดย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

¹¹¹ แหล่งเดิม.

jurisdiction) ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นทำหน้าที่เป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ที่มาจากศาลมาจิสเตรท คอร์ท ซึ่งจัดอยู่ในประเทศ ศาลชั้นต้น โดยเป็นศาลชั้นอุทธรณ์และเป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง (Second Trial Court) ของศาลมาจิสเตรท คอร์ท¹¹²

สำหรับการพิจารณาอุทธรณ์ที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท มลรัฐนั้น (Magistrate Court) ในศาล Trial Court of General jurisdiction ซึ่งทำหน้าที่เป็นศาลชั้นอุทธรณ์และเป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง (Second Trial Court) ของศาลมาจิสเตรท คอร์ท พิจารณาทั้งปัญหาข้อเท็จจริง และปัญหาข้อกฎหมายตรวจสอบความจริงโดยสืบพยานรับฟังพยานหลักฐานใหม่ในประเด็นที่ยังอุทธรณ์โต้แย้ง อันเนื่องมาจากการพิจารณาของศาลมาจิสเตรท คอร์ท เป็นการพิจารณาแบบรวบรัด กระทำด้วยวาจาไม่มีการจดรายงานกระบวนการพิจารณาไว้ (Court of not record) และกระทำการพิจารณาโดยผู้พิพากษานายเดียว ประกอบกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลมาจิสเตรท คอร์ท มีจำนวนมาก การวินิจฉัยคดีอาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้ กฎหมายจึงให้มีการตรวจสอบความจริงโดยมีการสืบพยานหลักฐานใหม่ได้อีกครั้ง แต่เฉพาะในประเด็นที่ยังอุทธรณ์โต้แย้งเท่านั้น ส่วนประเด็นที่ไม่อุทธรณ์โต้แย้งก็เป็นอันยุติตามนั้น และข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจสอบแล้วก็จะยุติลง ณ ชั้นนี้¹¹³

ข้อสังเกต ศาลอุทธรณ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา อันได้แก่ United State Court of Appeal และ Intermediate of appeal ไม่มีหน้าที่เป็น Second Trial Court อันเนื่องมาจากข้อเท็จจริงได้รับการกลั่นกรองโดยรอบคอบจากคณะลูกขุนในศาลชั้นต้น จึงไม่มีการตรวจสอบความจริงในคดีอุทธรณ์อีก จึงมีเพียงศาลที่มีเขตอำนาจทั่วไป ซึ่งเป็นศาลชั้นต้นที่ทำหน้าที่เป็นศาลชั้นอุทธรณ์ของศาลแขวง มีหน้าที่เป็น Second Trial Court โดยสืบพยานหลักฐานเฉพาะในประเด็นที่ได้ยังอุทธรณ์โต้แย้ง ส่วนประเด็นที่ไม่อุทธรณ์โต้แย้งก็เป็นอันยุติตามนั้น

3.3 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3.3.1 การพิจารณาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งถือเป็นแม่แบบของกฎหมายประเทศหนึ่งนั้น มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาใช้บังคับในทุกรัฐ (StPo, Strafprozeßordnung) นอกจากนี้

¹¹² การพิจารณาคดีอาญาในศาลสูง (หน้า 63). เล่มเดิม.

¹¹³ แหล่งเดิม. หน้า 65.

กฎหมายรัฐธรรมนูญศาล (GVG, Gerichtsverfassungsgesetz) ยังกำหนดเขตอำนาจศาล ต่าง ๆ และการบริหารงานของศาล การแต่งตั้งผู้พิพากษาจากบุคคลธรรมดา การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย และการพิจารณาคดีเป็นต้น แนวทางการดำเนินคดีอาญาของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งได้วางบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐาน และสิทธิทางศาลของประชาชน อันเป็นหลักประกันการละเมิดสิทธิจากอำนาจรัฐ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญทั้งทางทฤษฎี ปฏิบัติและค่านิยม ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เรียก ป.วิ.อ. ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญประยุกต์¹¹⁴ ซึ่งศาลยุติธรรมมีอำนาจ 2 อำนาจ หลักคือ อำนาจวินิจฉัยคดีอันเกิดจากข้อพิพาท และมีอำนาจทางบริหารอื่นที่ไม่ได้เกิดจากข้อพิพาท¹¹⁵

การที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะต้องเป็นการกระทำความผิดและลงโทษผู้กระทำความผิดได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดอย่างชัดแจ้งก่อนการกระทำนั้น (nulla poena sine lege) ซึ่งกฎหมายอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีบังคับใช้กับผู้มีสัญชาติเยอรมันทั้งที่อาศัยอยู่ในและนอกประเทศ และบังคับใช้กับชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี วิธีพิจารณาคดีอาญาใช้พระธรรมนูญศาลประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹¹⁶

ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้แยกการกระทำ ความผิดอาญาเป็น 3 ประเภท ได้แก่

(1) ความผิดอาญาร้ายแรง (Verbrechen) คือการกระทำความผิดที่กำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำอย่างน้อยที่สุด 1 ปี หรือมากกว่านั้น เช่นคดีฆ่าผู้อื่น กฎหมายกำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ไม่ต่ำกว่า 5 ปี เป็นต้น

¹¹⁴ การบริหารกระบวนการยุติธรรมขั้นก่อนการพิจารณาคดี : ศึกษาเปรียบเทียบ (หน้า 78-79). เล่มเดิม.

¹¹⁵ จาก “สกุลกฎหมายโรมานอ-เยอรมนิก,” โดย บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542, เอกสารการสอบสวน วิชา ระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ, หน่วยที่ 1 - 7, หน้า 153. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เจ้าของลิขสิทธิ์.

¹¹⁶ จาก “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายและระบบศาลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน,” โดย กมลชัย รัตนสกววงศ์, 2531, หน้า 184. รวบรวมความในโอกาสครบรอบ 60 ปี คร.ปรีดี เกษมทรัพย์. พี.เค.พรีนติ้งเฮาส์ เจ้าของลิขสิทธิ์.

(2) ความผิดอาญาธรรมดา (Vergehen) คือการกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษ นอกเหนือจากความผิดทั้งสองประเภทข้างต้น เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ จำคุกไม่เกิน 5 ปี ซึ่งไม่ใช่โทษจำคุกขั้นต่ำอย่างน้อย 1 ปี และไม่ใช่โทษที่จำคุกไม่เกิน 6 สัปดาห์

(3) ความผิดลหุโทษ (Ubertretungen) คือการกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษ จำคุกไม่เกิน 6 สัปดาห์ หรือมีโทษปรับไม่เกิน 500 มาร์ค เช่น การทำให้เกิดเสียงเดือดร้อนรำคาญ

คดีอาญาที่โทษเล็กน้อยก็เริ่มคดีที่ศาลแขวง กรณีที่ผู้พิพากษาคนเดียวไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาจะต้องพิจารณาด้วยศาลที่ลูกขุนนั่งพิจารณา ซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 1 คน และลูกขุนอีกจำนวนหนึ่ง¹¹⁷ ผู้พิพากษาย่อยพิจารณาคดีที่เป็นความผิดอาญาต่อส่วนตัวได้¹¹⁸

ศาลแขวงในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น เป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดที่มีโทษไม่รุนแรง และที่มีโทษความผิดที่ต้องเริ่มพิจารณากันในศาลชั้นต้นมลรัฐ (เทียบได้กับศาลจังหวัด) เป็นศาลพิจารณาชั้นต้น ความผิดที่จะพิจารณากันในศาลแขวงเป็นความผิดประเภทที่มีระดับความร้ายแรงน้อยไปจนถึงปานกลางที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 24 (1) แห่งพระธรรมนูญศาลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี¹¹⁹ จะมีองค์คณะที่ทำหน้าที่ในชั้นต้นแบ่งเป็นสองประเภท กล่าวคือ ประเภทแรก องค์คณะจะประกอบไปด้วยผู้พิพากษา

¹¹⁷ “สกุลกฎหมายโรมานอ-เยอรมนิก,” *เอกสารการสอบชุดวิชา ระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ, หน่วยที่ 1 – 7*, (หน้า 154). เล่มเดิม.

¹¹⁸ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี,” โดย สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2555, *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรมเปรียบเทียบชั้นสูง, หน่วยที่ 6-10*, หน้า 6-46. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เจ้าของลิขสิทธิ์.

¹¹⁹ Das Gerichtsverfassungsgesetz. Section 24 (1) In criminal matters, the Local Courts shall have jurisdiction unless

1. the jurisdiction of the Regional Court is established under Section 74 subsection (2) or Section 74a or the jurisdiction of the Higher Regional Court is established under Section 120,

2. in an individual case a sentence of imprisonment exceeding four years or committal of the accused to a psychiatric hospital in lieu of or in addition to a penalty or committal of the accused to preventive detention (sections 66 to 66b of the Criminal Code) is to be expected, or

3. the public prosecution office prefers charges before the Regional Court due to the particular need for protection of persons aggrieved by the criminal offence who might be considered witnesses or due to the particular scale or the special significance of the case.

คดีอาญาซึ่งเป็นผู้พิพากษานายเดี่ยว (der Straf (Einzel) - richter) และประเภทที่สอง องค์คณะจะประกอบไปด้วยผู้พิพากษานายเดี่ยวที่เป็นผู้พิพากษาอาชีพ และทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะและประกอบไปด้วยผู้พิพากษาสมทบที่เป็นบุคคลธรรมดาจำนวน 2 คน¹²⁰

การนั่งพิจารณาขององค์คณะผู้พิพากษาจะมีความสัมพันธ์กับอำนาจในการกำหนดโทษในคดีอาญานั้น ๆ ดังนี้ ในกรณีมีผู้พิพากษาอาชีพเพียงคนเดียวนั่งพิจารณาโดยไม่มีผู้พิพากษาสมทบร่วมเป็นองค์คณะเรียกว่า Strafrichter ผู้พิพากษาคณะเดียวมีอำนาจกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ตามมาตรา 25 แห่งพระธรรมนูญศาลประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี¹²¹ แต่หากองค์คณะผู้พิพากษาจะกำหนดโทษจำคุกบุคคลเท่าอำนาจที่ศาลแขวงพึงมีองค์คณะผู้พิพากษาจะต้องประกอบไปด้วยผู้พิพากษาอาชีพหนึ่งคนและผู้พิพากษาสมทบอีกสองคนร่วมนั่งพิจารณาพิพากษาเรียกว่า Schoffengericht ซึ่งมาตรา 28 แห่งพระธรรมนูญศาลได้กำหนดให้ศาลแขวงมีผู้พิพากษาสมทบเพื่อรับฟังและพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง¹²² นอกจากนี้ในคดีที่มีความสำคัญซึ่งต้องการความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษจากผู้พิพากษาอาชีพ เนื่องจากเป็นคดีที่มีความผิดร้ายแรงองค์คณะผู้พิพากษาอาจประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพมากกว่าการนั่งพิจารณาแบบ Schoffengericht ก็ได้เรียกองค์คณะพิเศษนั้นว่า Erweitertes Schoffengericht¹²³

ส่วนศาลชั้นต้นมลรัฐ มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีคำพิพากษาของศาลแขวง องค์คณะของศาลชั้นต้นนี้ประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพและลูกขุนอีกจำนวนหนึ่ง

ศาลชั้นต้นระดับล่างหรือศาลแขวง (Amtsgericht) คดีอาญาที่อยู่ในเขตอำนาจศาลชั้นต้นระดับล่างนี้ กรณีผู้พิพากษาคณะเดียวไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาจะต้องพิจารณาด้วยศาลที่มี

¹²⁰ “กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี,” *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรมเปรียบเทียบชั้นสูง, หน่วยที่ 6-10*, (หน้า 6-46). เล่มเดิม.

¹²¹ Das Gerichtsverfassungsgesetz. Section 25A Local Court judge shall give a decision as a Criminal Court judge on less serious criminal offences

1. if they are prosecuted by way of a private prosecution or
2. if a penalty more severe than a two-year sentence of imprisonment is not to be expected.

¹²² Das Gerichtsverfassungsgesetz. Section 28 Courts with lay judges (Schöffengerichte) shall be established at the Local Courts to hear and decide criminal matters falling under the jurisdiction of the Local Courts, insofar as such matters are not decided by a Criminal Court judge.

¹²³ *การอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย* (หน้า 39). เล่มเดิม.

ลูกขุนนั่งพิจารณา ซึ่งศาลชั้นระดับล่างหรือศาลแขวงนี้ไม่อาจพิจารณาพิพากษาคดีที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกเกิน 4 ปี และไม่มีอำนาจกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 24 (2)¹²⁴ ของพระธรรมนูญศาลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3.3.2 ประเภทความผิดอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี¹²⁵

ศาลแขวง (Amtsgericht) จะมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีที่มีโทษไม่รุนแรง ไม่อาจพิจารณาพิพากษาคดีที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกเกิน 4 ปีได้ และไม่มีอำนาจกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัย การพิจารณาคดียังแบ่งการพิจารณาพิพากษาโดยผู้พิพากษาคนเดียวหรือกับการพิจารณาพิพากษาโดยศาลลูกขุนเล็ก จะประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 1 คน และผู้พิพากษาสมทบ 2 คน ผู้พิพากษานายเดียวจะมีอำนาจพิจารณาคดีได้ แต่ถ้าคดีที่มีการลงโทษจำคุกเกินกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปีจะต้องพิจารณาพิพากษาโดยศาลลูกขุนเล็ก จะใช้ผู้พิพากษานายเดียวไม่ได้ ซึ่งคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงมี ดังต่อไปนี้

(1) ความผิดลหุโทษ

(2) ความผิดอาญาธรรมดาที่ราษฎรเป็น โจทก์ กล่าวคือ ความผิดอาญาที่ไม่กระทบกระเทือนถึงผลประโยชน์มหาชน

(3) การกระทำความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน เพียงอย่างเดียว หรือมีโทษข้างเคียงอื่นประกอบ

(4) ความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และพนักงานอัยการเป็นโจทก์

(5) ความผิดอาญาอื่น ๆ ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นระดับล่างและขึ้นต่อศาลลูกขุนเล็ก ตามมาตรา 28

เว้นแต่กรณีพนักงานอัยการเห็นว่าคดีมีความสำคัญที่ควรให้ศาลจังหวัดพิจารณา

¹²⁴ Das Gerichtsverfassungsgesetz. Section 24(2) The Local Court may not impose a sentence of imprisonment exceeding four years and may neither order placement in a psychiatric hospital in lieu of or in addition to a penalty nor order placement in preventive detention.

¹²⁵ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายและระบบศาลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน,” *รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี คร.ปรีดี เกษมทรัพย์* (หน้า 185). เล่มเดิม.

3.3.3 การอุทธรณ์คดีอาญาในศาลแขวง ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

การอุทธรณ์ในครั้งแรกของคู่ความในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีลักษณะเดียวกับประเทศในระบบซีวิลลอว์อื่น ๆ กล่าวคือการอุทธรณ์ในครั้งแรกทั้งในปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาข้อเท็จจริง โดยเฉพาะการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงไม่มีการจำกัดสิทธิแต่ประการใด โดยไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตหรือการรับรอง คู่ความจึงมีสิทธิอุทธรณ์ได้เสมอ อันเป็นเสรีภาพในการอุทธรณ์¹²⁶ ซึ่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เรียกการอุทธรณ์ในลักษณะนี้ว่า Berufung¹²⁷

หลักเสรีภาพในการอุทธรณ์ (Liberality of appeal) ที่มีหลักการให้คู่ความสามารถอุทธรณ์คำพิพากษาได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายนั้น ไม่อาจนำมาใช้ได้กับการพิจารณาคดีอาญาในศาลชั้นต้นมลรัฐ โดยองค์คณะที่เรียกว่า Grosse Strafkammer ซึ่งองค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 3 นายและผู้พิพากษาสมทบอีก 2 นาย การพิจารณาคดีดังกล่าวนี้ถือเป็นที่สุดไม่สามารถอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงได้ คงอุทธรณ์ได้แต่เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากการถือว่าการพิจารณาโดยองค์คณะดังกล่าวเป็นไปโดยรอบคอบแล้ว ความไม่ถูกต้องเกิดขึ้นได้น้อยมาก และหากเกิดความไม่ถูกต้องขึ้นคู่ความสามารถที่จะร้องฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ได้เป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่ความในการดำเนินกระบวนการพิจารณา¹²⁸

การอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษา (Berufung) เป็นการอุทธรณ์โต้แย้งทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายซึ่งกฎหมายให้สิทธิแก่คู่ความทั้งฝ่ายจำเลยและพนักงานอัยการรวมถึงทนายจำเลยโดยความยินยอมร่วมกันของฝ่ายจำเลยและโจทก์¹²⁹

การอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แบ่งการอุทธรณ์ออกเป็น 3 ประเภท การอุทธรณ์ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อ

¹²⁶ John H. Langbein. (1977). *Comparative Criminal Procedure*. P.83. อ้างใน. *การอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย* (หน้า 41). เล่มเดิม.

¹²⁷ Berufung คือ การอุทธรณ์มาจากศาลแขวง ซึ่งพิจารณาเฉพาะคดีความคิดที่มีโทษไม่รุนแรง.

¹²⁸ การแก้ไขคำพิพากษาในคดีอาญาโดยการอุทธรณ์ตามระบบคอมมอนลอว์และระบบซีวิลลอว์ (หน้า 71-72). เล่มเดิม.

¹²⁹ AnkeFreckmann and Thomas Wegerich. *Op.cit.* p.212. อ้างใน. *การอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย* (หน้า 43). เล่มเดิม.

กฎหมาย (Berufung) การอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย (Revision) และประการสุดท้ายการอุทธรณ์คำสั่งของศาล (Beschwerde)¹³⁰

เมื่อศาลแขวงได้วินิจฉัยคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงแล้ว หากคู่ความไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลแขวงดังกล่าวสามารถอุทธรณ์ไปยังศาลชั้นต้นมลรัฐ (ศาลจังหวัด) ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ชั้นต้น และของผู้พิพากษาอาชีพคนเดียวซึ่งเป็นศาลชั้นต้นระดับล่าง คำพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียวเป็นที่สุดไม่อาจอุทธรณ์ได้ในกรณีความผิดลหุโทษ เมื่อพิพากษากฟ้องจำเลยหรือลงโทษปรับสถานเดียว ซึ่งการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในชั้นนี้ต้องอุทธรณ์ภายใน 1 สัปดาห์ นับแต่ได้อ่านคำพิพากษา ด้วยการแจ้งอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานศาลให้จัดแจ้งอุทธรณ์หรือยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือการอุทธรณ์นี้ไม่จำเป็นต้องระบุรายละเอียดหรือเหตุผลของการอุทธรณ์ที่ได้แย้งคำพิพากษา

การอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายในระบบกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี นี้ได้กำหนดให้แสดงเหตุในการอุทธรณ์โต้แย้งในปัญหาข้อกฎหมายเอาไว้ โดยต้องแสดงเหตุว่ามีการใช้การตีความกฎหมายจนเกินความเสียหายอย่างไรเอาไว้ (A Violation of the law) หรือกฎหมายอาจจะได้รับความเสียหายถ้าหากบรรทัดฐานทางกฎหมาย (Legal Norms) ไม่ได้นำมาปรับใช้หรือการปรับใช้กฎหมายทำโดยไม่ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 337 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี¹³¹ ซึ่งปัญหาข้อกฎหมายใดจะได้รับการพิจารณาโดยศาลสูงถือเป็นดุลพินิจของศาลสูงสุดเว้นแต่คำพิพากษาบางประเภทที่จะได้รับการพิจารณาเสมอ ถ้าหากปัญหานั้นตั้งอยู่บนการใช้กฎหมายที่ก่อความเสียหายในเรื่องดังนี้ เช่น ปัญหาว่าศาลที่พิจารณาไม่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 338 (4) แห่งประมวล

¹³⁰ J.Z.ekoll and M.Reimann. (2005). Introduction To German Law. P. 446. อ้างใน. *การอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย* (หน้า 42). เล่มเดิม.

¹³¹ Code of Criminal Procedure of Germany Article 337.

(1) An appeal on law may be filed only on the ground that the judgment was based upon a violation of the law.

(2) Failure to apply a legal norm or erroneous application of a legal norm shall constitute a violation of the law.

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹³² และปัญหาว่าคำพิพากษาปราศจากเหตุผลประกอบตามมาตรา 338 (7) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹³³ หรือตามมาตรา 338 (5) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่บัญญัติเกี่ยวกับปัญหาว่าการรับฟังพยานไม่มีอัยการหรือบุคคลต่างๆตามที่กฎหมายกำหนดไว้ร่วมเข้าฟังด้วย¹³⁴

กรณีการอ่านคำพิพากษาไม่ได้กระทำต่อหน้าจำเลยระยะเวลาอุทธรณ์เริ่มนับเมื่อได้ส่งคำพิพากษาให้จำเลยทราบ การให้เหตุผลในการอุทธรณ์อาจกระทำได้ภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากระยะเวลาอุทธรณ์สิ้นสุดลง หากศาลที่พิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าอุทธรณ์ดังกล่าวมีเหตุผล ก็ชอบที่จะยกคำพิพากษาของศาลล่างคำพิพากษาของศาลนี้จะต้องไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่เป็นผลเสียแก่จำเลย ทั้งในประเภทของโทษและอัตราโทษ ในกรณีที่จำเลยอุทธรณ์หรือพนักงานอัยการอุทธรณ์ให้เป็นคุณแก่จำเลย¹³⁵

กรณีการอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายอาจยื่นอุทธรณ์ต่อศาลที่มีคำพิพากษา โดยแจ้งการอุทธรณ์ด้วยวาจาเพื่อให้มีการบันทึกต่อเจ้าพนักงาน หรือทำอุทธรณ์เป็นลายลักษณ์อักษร (In writing)¹³⁶ นอกจากนี้ผู้อุทธรณ์จะต้องทำคำแถลงการณ์แสดงเหตุที่ได้แย้งคำพิพากษา

¹³² Code of Criminal Procedure of Germany Article 338(4). if the court erroneously assumed jurisdiction.

¹³³ Code of Criminal Procedure of Germany Article 338(7). if the judgment contains no reasons for the decision or the reasons have not been placed on the file within the time limit applicable pursuant to Section 275 subsection (1), second and fourth sentences;

¹³⁴ Code of Criminal Procedure of Germany Article 338(5).if the main hearing was held in the absence of the public prosecutor or of a person whose presence is required by law;

¹³⁵ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายและระบบศาลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน,” *รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์* (หน้า 185). เล่มเดิม.

¹³⁶ Code of Criminal Procedure of Germany Article 341.

(1) The appeal on law shall be filed with the court whose judgment is being contested, either orally to be recorded by the registry or in writing, within one week after pronouncement of judgment.

(2) If the defendant was not present when judgment was pronounced, the time limit in respect of the defendant shall begin to run upon service of the judgment, with the exception of the cases referred to in Section 234, Section 387 subsection (1), Section 411 subsection (2), and Section 434 subsection (1), first sentence, where judgment was pronounced in the presence of defence counsel bearing a written power of attorney from the defendant.

ปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเหตุผลนั้นจะต้องแสดงไม่ว่าเพราะความเสียหายต่อบรรทัดฐานทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณา หรือเพราะความเสียหายต่อบรรทัดฐานทางกฎหมายอื่นๆ¹³⁷ ปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้นจะได้รับการทบทวน (Review) โดยศาลในการพิจารณาอุทธรณ์¹³⁸

การพิจารณาเฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย เริ่มขึ้นเมื่อมีการอุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายนั้น ๆ และภายหลังจากนั้นคำแถลงการณ์ (Argument) และความเห็นใดๆ ของพนักงานอัยการ จำเลย หรือทนายความของจำเลยจะได้รับการรับฟังโดยศาลประกอบการทบทวน (Revision) โดยจะต้องรับฟังโจทก์เสียก่อน และจะมีการรับฟังฝ่ายจำเลยในลำดับสุดท้าย¹³⁹

ส่วนการพิจารณาอุทธรณ์คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงนี้จะได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยองค์คณะใหญ่และองค์คณะเล็กทางอาญาดังกล่าวต่อไป¹⁴⁰

¹³⁷ Code of Criminal Procedure of Germany Article 344.

(1) The complainant shall make a statement concerning the extent to which he contests the judgment and is applying for it to be quashed (notices of appeal on law) and shall specify the grounds.

(2) The grounds must show whether the judgment is being contested because of violation of a legal norm concerning the proceedings or because of violation of another legal norm. In the former case the facts containing the defect must be indicated.

¹³⁸ Code of Criminal Procedure of Germany Article 352.

(1) Only the notices of appeal on law and, insofar as the appeal on law is based on defects in the proceedings, only the facts specified when the notices of appeal on law were submitted, shall be subject to review by the court hearing the appeal.

(2) Substantiation of the notices of appeal on law going beyond what is required by Section 344 subsection (2) shall not be necessary and, if incorrect, shall not be prejudicial.

¹³⁹ Code of Criminal Procedure of Germany Article 351.

(1) The main hearing shall begin with submissions by a rapporteur.

(2) Thereafter, the arguments and applications of the public prosecution office as well as of the defendant and his defence counsel shall be heard, with the complainant being heard first. The defendant shall have the last word.

¹⁴⁰ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายและระบบศาลของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน,” *รวมบทความในโอกาสครบรอบ 60 ปี คร.ปรีดี เกษมทรัพย์* (หน้า 186). เล่มเดิม.

องค์คณะเล็กทางอาญาจะพิจารณาพิพากษาอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียว และเป็นองค์คณะที่พิจารณาคดีอุทธรณ์เท่านั้น ประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 1 คน เป็นหัวหน้าคณะ และลูกขุนอีก 2 คน

องค์คณะใหญ่ทางอาญา พิจารณาพิพากษาคดีอื่นๆ ที่นอกเหนือจากองค์คณะเล็กทางอาญา กล่าวคือ พิจารณาพิพากษาในฐานะเป็นศาลอุทธรณ์ สำหรับคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลลูกขุนเล็กตลอดจนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียวด้วย นอกจากนี้องค์คณะใหญ่ทางอาญายังเป็นศาลชั้นต้นในคดีดังต่อไปนี้

- (1) คดีความผิดอาญาร้ายแรงทั้งปวงที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลอาญาอื่น
- (2) คดีความผิดอาญาร้ายแรงที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์
- (3) คดีความผิดอาญาที่ผู้พิพากษาคนเดียวโอนเรื่องมาให้เนื่องจากเกินอำนาจพิจารณาพิพากษาคนเดียว

จะเห็นได้ว่าคำพิพากษาของศาลแขวงสามารถอุทธรณ์ได้ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายไปยังศาลจังหวัด สำหรับปัญหาข้อกฎหมายยังสามารถอุทธรณ์ได้อีกชั้นหนึ่งเพื่อตรวจสอบแก้ไขความไม่ถูกต้องในการใช้กฎหมาย โดยการอุทธรณ์ไปยังศาลสูงมลรัฐ

ศาลมลรัฐที่ ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยศาลลูกขุนใหญ่ ทำหน้าที่เป็นศาลชั้นอุทธรณ์คดีของศาลแขวงและศาลลูกขุนเล็ก โดยมีบทบาทหน้าที่เป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง (Second Trial Court) ต้องชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานเพื่อค้นหาความจริง ปัญหาข้อเท็จจริงที่อุทธรณ์มาจากศาลแขวงหรือศาลลูกขุนเล็กจึงยุติเพียงในชั้นนี้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 76 (1) และ (6) แห่งพระธรรมนูญศาลประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี¹⁴¹

¹⁴¹ Das Gerichtsverfassungsgesetz. Section 76 (1) The criminal divisions shall be composed of three judges, including the presiding judge, and two lay judges (grand criminal divisions); in proceedings involving appeals on fact and law against a judgment of a criminal court judge or of a court with lay judges, they shall be composed of the presiding judge and two lay judges (small criminal divisions). The lay judges shall not participate in decisions made outside the main hearing.

(6) In cases of an appeal on fact and law against a judgment by an extended bench (Section 29 subsection (2)), a second judge must be brought in. Decisions outside the main hearing shall be made by the presiding judge alone.

เนื่องจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีศาลแขวง ศาลชั้นต้นมลรัฐ และศาลสูงมลรัฐ ซึ่งศาลสูงมลรัฐทำหน้าที่เป็นศาลชั้นต้นในคดีความผิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของรัฐ ทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณา ซึ่งการพิจารณาอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นมลรัฐ ที่ทำหน้าที่เป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง จะทำการพิจารณาคดีด้วยวิธีการสืบพยานซึ่งนำนักพยานหลักฐานตามหลักการค้นหาความจริง เมื่อมีการอุทธรณ์โต้แย้งขอให้ศาลชั้นอุทธรณ์ตรวจสอบในประเด็นใด ศาลก็จะให้นำพยานหลักฐานมาสืบใหม่ในประเด็นที่มีการอุทธรณ์โต้แย้งเพื่อศาลจะได้ฟังพยานหลักฐานด้วยตนเองตามหลักของศาลพิจารณา โดยผู้พิพากษาสมทบจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพิจารณานอกจากการสืบพยานหลัก

การอุทธรณ์คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงนี้เป็นการเปิดโอกาสให้มีการพิจารณาคดีใหม่เนื่องจากเหตุผลที่ว่า การพิจารณาคดีอาญาในศาลแขวงเป็นการพิจารณาโดยรวบรัด มีผู้พิพากษานายเดียวเป็นองค์คณะ และปริมาณคดีมีจำนวนมาก ทำให้การพิจารณาอาจไม่ละเอียดรอบคอบและอาจมีความผิดพลาดได้ ประกอบกับการพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงมุ่งการค้นหาความจริงเป็นเนื้อแท้กฎหมายจึงเปิดโอกาสให้มีการพิจารณาคดีได้อีกครั้งทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นที่มีการอุทธรณ์โต้แย้ง และในกรณีที่ศาลชั้นต้นมลรัฐ ทำหน้าที่เป็นศาลชั้นอุทธรณ์และเป็นศาลพิจารณาชั้นที่สอง (Second Trial Court) ทำการตรวจสอบจริงโดยการสืบพยานซึ่งนำนักพยานหลักฐานใหม่ในประเด็นที่มีการอุทธรณ์โต้แย้ง เว้นแต่ ศาลเห็นว่าการสืบพยานดังกล่าวไม่จำเป็นที่จะทำให้อคติกระจ่างชัดขึ้น และคู่ความมีสิทธิที่จะเสนอข้อเท็จจริง พยานหลักฐานใหม่เข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นอุทธรณ์ได้ด้วย หากศาลเห็นชอบด้วยกับข้ออุทธรณ์ก็จะพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ซึ่งปัญหาข้อเท็จจริงที่ได้วินิจฉัยในชั้นอุทธรณ์นี้จึงเป็นที่สุดไม่สามารถที่จะอุทธรณ์ชั้นที่สองได้

การทำหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของศาลพิจารณาชั้นที่สองนี้ จะทำการตรวจสอบเฉพาะในประเด็นที่ยังอุทธรณ์โต้แย้งเท่านั้น หากประเด็นใดไม่ได้อุทธรณ์โต้แย้งก็จะเป็นอันยุติลงไป และสิทธิในการอุทธรณ์นี้ใช้ได้เฉพาะในการอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายนี้เป็นสิทธิที่คู่ความพึงมีในการครั้งแรกเท่านั้น ถ้าคู่ความประสงค์จะใช้สิทธิในการอุทธรณ์ครั้งที่สองต่อไป ให้อุทธรณ์ไปยังศาลสูงสุดนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบหรือคำรับรองเสียก่อน และใช้สิทธิในการอุทธรณ์ครั้งที่สองได้เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายเท่านั้น ซึ่งคดีที่อยู่ใน

อำนาจศาลแขวงนี้เป็นารอุทธรณ์ที่เกิดขึ้นจากการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแขวงได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านชั้นอุทธรณ์ (Leag-frog-appeal) ตามมาตรา 338 (5) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี¹⁴² ซึ่งได้กล่าวถึงระบบการอุทธรณ์จากศาลชั้นต้นไปยังศาลชั้นอุทธรณ์ไม่ว่าคดีแพ่งหรือคดีอาญา สามารถทำได้ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย เว้นแต่จะถูกจำกัดห้ามไว้บ้างในบางกรณี

3.4 ประเทศญี่ปุ่น

3.4.1 การพิจารณาคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงประเทศญี่ปุ่น

โครงสร้างของกฎหมายญี่ปุ่นได้เปลี่ยนจากระบบไต่สวนมาเป็นระบบกล่าวหา โจทก์และจำเลยมีฐานะเท่าเทียมกัน ศาลจะพิจารณาคดีโดยไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใด ดังนั้นการใช้มาตรการบังคับใด ๆ จะต้องกระทำโดยหมายของศาลเท่านั้น¹⁴³ และระบบศาลยุติธรรมของญี่ปุ่นเป็นแบบศาลเดี่ยว ระบบศาลทั้งหมด กล่าวคือ ทั้งทางแพ่ง อาญา และงานธุรการขึ้นอยู่กับศาลทั้งสิ้น เขตอำนาจของระบบนี้มีความสมบูรณ์อย่างยิ่งเพราะรัฐธรรมนูญได้บัญญัติห้ามการจัดตั้ง

¹⁴² German Code of Criminal Procedure Section 335.

(1) A judgment against which an appeal on fact and law is admissible may be contested by an appeal on law in lieu of an appeal on fact and law.

(2) The court which would have been competent to decide if an appeal on law were filed after an appeal on fact and law had been heard, shall decide on the appeal on law.

(3) If one of the participants files an appeal on law against the judgment, and another participant files an appeal on fact and law, the appeal on law, if filed in time and in the prescribed form, shall be treated as an appeal on fact and law as long as the appeal on fact and law is not withdrawn or dismissed as inadmissible. Notices of appeal on law including the grounds therefor shall nevertheless be submitted in the form and within the time limit provided and served on the opponent (Sections 344 to 347). An appeal on law against a judgment given in an appeal on fact and law shall be admissible pursuant to the provisions generally applicable.

¹⁴³ การบริหารกระบวนการยุติธรรมชั้นก่อนการพิจารณาคดี : ศึกษาเปรียบเทียบ (หน้า 91). เล่มเดิม.

ศาลพิเศษขึ้นเป็นอิสระจากระบบที่มีศาลสูงสุดเป็นผู้นำ และฝ่ายบริหารจะเข้ามาเกี่ยวข้องได้แต่เฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิของฝ่ายบริหารเท่านั้น¹⁴⁴

ภายใต้อำนาจตุลาการ ศาลแบ่งออกเป็น 2 ลำดับด้วยกันคือ ศาลสูงสุด กับศาลชั้นรอง ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายเกี่ยวกับศาล ฉบับลงวันที่ 16 เมษายน 1947¹⁴⁵

กฎหมายญี่ปุ่นไม่มีถ้อยคำที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างศาลชั้นต้นกับศาลอุทธรณ์เหมือนกับในประเทศฝรั่งเศส คือคำว่าศาลไทรบูนัล (tribunal) กับศาลไม่มีคำที่ใช้ให้เห็นความแตกต่างของตำแหน่งผู้พิพากษาหรือคำพิพากษาของศาลในลำดับชั้นต้นกับลำดับชั้นอุทธรณ์ ศาลทุกชั้นเรียกว่า “ไซบัน โฉะ” (saibansho) เหมือนกันหมด ซึ่งหมายถึงสถานที่ประสาทความยุติธรรม และไม่มีคำพิเศษสำหรับเรียกศาลอาญา หรือมีคำใดที่มีความหมายคล้ายกับคำว่า assises หรือศาลตำรวจ¹⁴⁶

ศาลแขวง (summary court) หรือ คันอิ ไซบัน โฉะ (kan-I saibansho) เป็นศาลชั้นต่ำสุดในลำดับศาล แต่ถ้าดูจากเขตอำนาจศาลแล้วศาลนี้จะอยู่ในลำดับเดียวกันกับศาลจังหวัดและศาลครอบครัว แต่โดยปรกติแล้วศาลจังหวัดจะมีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำตัดสินของศาลแขวง ศาลแขวงเป็นศาลที่มีกระบวนการพิจารณาที่ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายความยุติธรรมให้ไปถึงมือประชาชนมากขึ้น ศาลแขวงญี่ปุ่นมีอยู่ทั้งหมด 570 ศาล ประกอบด้วยผู้พิพากษาคนหนึ่งหรือมากกว่านั้น ทำให้เกิดผู้พิพากษาประเภทพิเศษขึ้น โดยปรกตินั่นจะเป็นนักกฎหมาย แต่ก็อาจเป็นสามัญชนได้ เพราะกล่าวกันว่าผู้พิพากษาศาลแขวงนั้นไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางกฎหมายเป็นพิเศษเท่ากันที่จำเป็นจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในชีวิตมนุษย์มากพอ ผู้พิพากษามีความรู้ทางกฎหมายเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ก็พอแล้ว¹⁴⁷

ในศาลแขวง คดีต่าง ๆ จะพิจารณาโดยผู้พิพากษานายเดียว และไม่มีการแบ่งออกเป็นคณะ ถึงกระนั้นเพื่อจะนำสามัญสำนึกของสามัญชนเข้ามาสู่การบริหารความยุติธรรมในระดับนี้

¹⁴⁴ จาก *กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม* (หน้า 192), โดย โนะดะ โยะนิยูกิ, พิเชษฐ เมลาณนท์ (บรรณาธิการแปล), บทที่ 7 ซึ่งแปลโดยทิพย์ชนก รันโนสถ, 2527, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ลิขสิทธิ์ 2527 โดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

¹⁴⁵ แหล่งเดิม.

¹⁴⁶ แหล่งเดิม. หน้า 193.

¹⁴⁷ แหล่งเดิม. หน้า 201.

กฎหมายอนุญาตให้สามัญชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาคดีในฐานะพนักงานยุติธรรม ซึ่งเรียกว่า ชิโฮอิน (shihōin) ได้พนักงานยุติธรรมได้รับเลือกขึ้นมาสำหรับคดีแต่ละคดีจากรายชื่อที่ศาลจังหวัดได้เลือกไว้เป็นประจำทุกปี บุคคลเหล่านี้จะให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำ แต่ไม่ได้เป็นองค์คณะของศาลแขวง พวกเขาไม่ได้เป็นลูกขุน หรือผู้พิพากษาสมทบ และคำแนะนำดังกล่าวจะนำมาใช้หรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาล¹⁴⁸

ศาลจังหวัด (district court) หรือ ชิโฮ ไชบัน โฉะ (chihō saibansho) เป็นศาลชั้นต้น มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญา ในแต่ละจังหวัดรวมทั้งโตเกียวจะมีศาลจังหวัดประจำอยู่ศาลหนึ่ง ส่วนใน ฮ็อกไกโด มีอยู่ทั้งหมด 4 ศาล ดังนั้นศาลจังหวัดทั้งหมดจึงมีอยู่ 50 ศาล แต่ในทางปฏิบัติแล้วข้อแตกต่างยังเห็นชัดแจ้งยิ่งขึ้น เพราะเหตุว่านอกจากศาลนี้จะมีสาขาใหญ่ (main branch) แล้ว ยังมีสำนักงานสาขามีอยู่ 2 ประเภทด้วยกัน คือ ประเภท A กับประเภท B สำนักงานสาขาประเภท A มีอยู่ 81 สำนักงาน และประเภท B มีอยู่ 195 สำนักงาน¹⁴⁹

ศาลจังหวัดประกอบด้วยผู้พิพากษา และผู้ช่วยผู้พิพากษาจำนวนหนึ่ง ซึ่งมีจำนวนตามที่ศาลสูงสุดได้กำหนดไว้ ผู้พิพากษานายหนึ่งจะได้รับเลือกจากศาลสูงสุดให้เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล (head judge) หรือ โฉะโช (shochō)¹⁵⁰ ผู้ช่วยผู้พิพากษาไม่ได้มีอำนาจเต็ม ไม่มีอำนาจนั่งพิจารณาคดีตามลำพังได้ และไม่อาจนั่งพิจารณาแทนผู้พิพากษาได้และในแต่ละบัลลังก์ก็จะมีผู้ช่วยผู้พิพากษาเกินกว่า 1 คน ไม่ได้ ศาลจังหวัดแต่ละศาลจะแบ่งออกเป็นคณะ แต่ละคณะจะมีผู้พิพากษาและผู้ช่วยผู้พิพากษามากกว่าที่กำหนดไว้¹⁵¹ องค์คณะผู้พิพากษาในศาลนี้มี 2 ประเภท คือ 3 นาย และนายเดียว แล้วแต่ประเภทของคดี แต่สำหรับคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลแขวง ต้องพิจารณาพิพากษาโดยองค์คณะผู้พิพากษา 3 นาย¹⁵²

¹⁴⁸ กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม (หน้า 201). เล่มเดิม.

¹⁴⁹ แหล่งเดิม. หน้า 197-198.

¹⁵⁰ โฉะโช (shochō) ไม่ได้แปลว่าประธาน เพราะคำว่าประธานนั้นได้ใช้เป็นคำแปลของคำว่า โชคัน (shōkan) ซึ่งใช้เฉพาะเมื่ออ้างถึงศาลสูงสุด หรือศาลสูงเท่านั้น.

¹⁵¹ กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม (หน้า 198). เล่มเดิม.

¹⁵² จาก “ศาลยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น, สาธารณรัฐเกาหลี และสิงคโปร์,” โดย ชัยชาญ วิบูลศิริ, 2522, *บทบัญญัติ*, เล่มที่ 36, หน้า 400. เนติบัณฑิตยสภา เจ้าของลิขสิทธิ์.

ศาลจังหวัด เป็นศาลรับฟ้องชั้นต้นสำหรับคดีทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลจังหวัด ได้แก่ คดีที่ต้องเริ่มดำเนินคดีในชั้นศาลสูงหรือศาลแขวง นอกจากนั้นศาลจังหวัดยังทำหน้าที่คล้ายศาลสูงในการพิจารณาคดีแพ่งที่อุทธรณ์ขึ้นมาจากศาลแขวง ส่วนการอุทธรณ์คดีอาญานั้น หลังจากการปฏิรูปกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาปี 1948 แล้ว คดีอาญาทุกคดีจะต้องอุทธรณ์มายังศาลสูง¹⁵³

หลักเรื่องการนั่งพิจารณาคดีแบบเป็นองค์คณะ ไม่ค่อยได้ใช้ปฏิบัติในศาลจังหวัดนัก ศาลจังหวัดมักนั่งพิจารณาโดยผู้พิพากษานายเดียว แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาเอาไว้สำหรับการพิจารณาคดีสำคัญที่มีโทษถึงประหารชีวิตหรือจำคุกเกินกว่า 1 ปี หรือคดีที่อุทธรณ์มาจากศาลชั้นต้น นอกจากนั้นศาลเองอาจจะเห็นควรให้มีการนั่งพิจารณาคดีแบบเป็นองค์คณะ ในคดีที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษานายเดียวก็ได้ องค์คณะของศาลจังหวัดประกอบด้วยผู้พิพากษา 3 นาย¹⁵⁴

ศาลสูง (superior court) หรือ โคโตะ ไชบัน โมะะ (kōtō saibansho) ผู้รับผิดชอบการแต่งตั้งประธานและผู้พิพากษาศาลสูงนี้ คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อที่ศาลสูงสุดเสนอมา ผู้พิพากษาศาลสูงนี้ คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อที่ศาลสูงสุดเสนอมา ผู้พิพากษาศาลสูงดำรงตำแหน่งคราวละ 10 ปี¹⁵⁵ ศาลนี้มีอยู่ด้วยกัน 8 ศาล ตั้งอยู่ในโตเกียว เนื่องจากศาลสูงแต่ละแห่งมีเขตอำนาจครอบคลุมกว้างขวางมาก¹⁵⁶

ศาลสูงแต่ละแห่งจะประกอบด้วยประธานศาลสูงคนหนึ่ง เรียกว่า โชคัน (chōkan) กับจำนวนผู้พิพากษาศาลสูงตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ แต่การกระจายตัวผู้พิพากษานั้นอยู่ในอำนาจของศาลสูงสุดเป็นผู้กำหนด โดยคำนึงถึงความจำเป็นเป็นหลัก ในศาลสูงแต่ละศาลจะแบ่งออกเป็นคณะ เรียกว่า บุ (bu) ส่วนศาลสูงไหนจะแบ่งออกเป็นกี่คณะนั้นศาลสูงสุดจะเป็นผู้วินิจฉัยภายใต้คำแนะนำศาลสูงนั้น ๆ¹⁵⁷ แต่ละคณะประกอบไปด้วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ 3 นายหรือ 5 นาย¹⁵⁸

¹⁵³ กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม (หน้า 198). เล่มเดิม.

¹⁵⁴ แหล่งเดิม.

¹⁵⁵ การสืบพยาน โดยเปิดเผยในศาลอุทธรณ์ในคดีอาญา (หน้า 80). เล่มเดิม.

¹⁵⁶ กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม (หน้า 196-197). เล่มเดิม.

¹⁵⁷ แหล่งเดิม. หน้า 197.

ตามที่กฎหมายกำหนด ในการพิจารณาวินิจฉัย งานของแต่ละคณะอยู่ในความควบคุมของสมาชิกคนหนึ่งซึ่งคณะคือผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ ที่เรียกว่า โซกะทซุ ฮันจิ (sōkatsu hanji) แต่งานทุกประเภทของคณะจะต้องปฏิบัติโดยสอดคล้องกับความเห็นของสมาชิกทุกคนของคณะ¹⁵⁹

หน้าที่หลักของศาลนี้คือ ทำหน้าที่เป็นศาลสูงและนั่งพิจารณาคดีทุกประเภทที่อุทธรณ์¹⁶⁰ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นขึ้นมา ศาลสูงไม่เพียงแต่เป็นศาลที่มีเขตอำนาจลำดับสองเท่านั้น บรรดาคำพิพากษาที่ตัดสินโดยศาลแขวง จะอุทธรณ์มายังศาลจังหวัด และจะอุทธรณ์ต่อมายังศาลสูงแทนที่จะอุทธรณ์ไปยังศาลสูงสุด ฉะนั้น เขตอำนาจศาลสูงสุดในญี่ปุ่นจึงมีลักษณะทวิ (dualist) และเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งในการตีความกฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ กฎหมายกำหนดให้ศาลสูงที่กำลังนั่งพิจารณาคำอุทธรณ์ท้ายสุดในคดีที่มีความขัดแย้งกับบรรทัดฐาน ส่งคดีนั้นให้ศาลสูงสุดเป็นผู้วินิจฉัย ศาลสูงอาจนั่งพิจารณาคดีบางคดีที่มาสู่ศาลสูงสุดโดยตรง ในฐานะเป็นศาลรับฟ้องชั้นต้นได้ด้วย¹⁶¹

ศาลสูงสุด (Supreme Court) หรือไซโค ไชบัน โมะะ (saikō saibansho) ตั้งอยู่ในโตเกียว และประกอบด้วยสมาชิก 15 คน มีประธานศาลสูงสุดนายหนึ่งกับผู้พิพากษาอีก 14 นาย ศาลสูงสุดมีอำนาจในการพิจารณาข้อกฎหมาย และโดยหลักแล้ว อำนาจวินิจฉัยคดีของศาลสูงสุดจำกัดอยู่ในข้อกฎหมายเท่านั้น ศาลสูงสุดผูกพันที่จะต้องยอมรับข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏอยู่ในคำพิพากษาที่อุทธรณ์ขึ้นมายังศาลสูงสุด อย่างไรก็ตาม นักนิติศาสตร์ญี่ปุ่นถือว่าศาลสูงสุดเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในระสาม คือ ทุกคนเห็นพ้องกันว่าญี่ปุ่นมีระบบศาล 3 ชั้น ศาลสูงสุดญี่ปุ่นนั้นนอกจากจะมีเขตอำนาจ

¹⁵⁸ จาก “ศาลยุติธรรมนานาชาติประเทศ,” โดย ประภาส อวยชัย, 2506, มีนาคม, *คูลพาท*, 10(3), หน้า 267. สำนักงานศาลยุติธรรม เจ้าของลิขสิทธิ์.

¹⁵⁹ *กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม* (หน้า 197). เล่มเดิม.

¹⁶⁰ การตัดสินของศาลญี่ปุ่นมีอยู่ 3 ประเภท คือ คำพิพากษา คำตัดสิน และคำสั่ง ศาลเป็นผู้ออกคำพิพากษาและคำตัดสิน ส่วนคำสั่งนั้นอยู่ในอำนาจของผู้พิพากษานายเดียว ถ้าศาลนั่งพิจารณาเป็นองค์คณะ ข้อแบ่งแยกนี้จะชัดเจนขึ้น แต่ถ้าศาลนั่งพิจารณาโดยผู้พิพากษานายเดียว ย่อมยากที่จะเห็นข้อแตกต่างระหว่างสองประเภทนี้ ส่วนคำตัดสินเป็นการตัดสินที่ผ่านขบวนการที่ง่ายกว่าที่ใช้ในคำพิพากษา ศาลอาจจะมีคำตัดสินได้โดยไม่ต้องนั่งฟังการพิจารณาคดีด้วยวาจา และไม่จำเป็นต้องพิจารณาคดีโดยเปิดเผย ฉะนั้นการตัดสินของคดีที่สำคัญจะต้องทำในรูปแบบคำพิพากษา การอุทธรณ์คำพิพากษาเรียกว่า โค โชะ (kōso) ส่วนคำอุทธรณ์คำตัดสินและคำสั่งนั้นเรียกว่า โค โคะคุ (kōkoku).

¹⁶¹ *กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม* (หน้า 197). เล่มเดิม.

ในการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ แล้ว ยังมีบทบาทในการตีความกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียว¹⁶² โดยผู้พิพากษาศาลสูงสุดนี้มีฐานะเทียบเท่ากับรัฐมนตรีของฝ่ายบริหาร¹⁶³

การพิจารณาของศาลจะนั่งพิจารณาแบบเต็มศาล (full court) หรือ ไดโฮเท (daihōtei) หรือ แบ่งออกเป็นคณะ (division) หรือ โฉโฮเท (shōhōtei) ก็ได้ การพิจารณาเต็มศาลของศาลสูงสุดประกอบด้วยผู้พิพากษาศาลสูงสุด 15 นาย นั่งพิจารณาร่วมกัน และต้องมี 9 นายจึงจะเป็นองค์คณะ ประธานศาลสูงสุดเป็นประธานในทุกนัดการพิจารณาคดีแบบเต็มศาล ถ้าประธานศาลสูงสุดไม่มาก็ให้ผู้พิพากษาที่อยู่ในลำดับรองลงมาทำหน้าที่แทน แต่ละคดีผู้พิพากษาหนึ่งนายจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จดบันทึกคดี (rapporteur) ในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบคดี ซึ่งตำแหน่งนี้เรียกว่า ฉุนิน ไชบันคัน (shunin saibankan) ผู้พิพากษาผู้ทำหน้าที่หลักรับผิดชอบคดีเป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบสำนวนคดี วินิจฉัยประเด็นข้อพิพาท ทำวิจัยและเตรียมร่างคำพิพากษาโดยความช่วยเหลือของผู้ช่วยผู้พิพากษา¹⁶⁴ ศาลสูงสุดจะตัดสินคดีโดยใช้เสียงส่วนมากของผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นเป็นการชี้ขาด¹⁶⁵

เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานตุลาการเกิดขึ้น ศาลจะเรียกประชุมใหญ่ผู้พิพากษาเรียกว่า ไชบันคัน ไคกิ (saibankan kaigi)¹⁶⁶ ซึ่งผู้พิพากษาทุกคนเข้าร่วมประชุมโดยมีประธานศาลสูงสุดเป็นประธานในที่ประชุม และในที่ประชุมนี้เองที่มีการสร้างกฎข้อบังคับของศาลยุติธรรม¹⁶⁷

¹⁶² กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม (หน้า 193). เล่มเดิม.

¹⁶³ “ศาลยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และสิงคโปร์,” *บทพบพิศัย* (หน้า 399). เล่มเดิม.

¹⁶⁴ ผู้ช่วยผู้พิพากษา (saibansho chōsakan) เหล่านี้มีอยู่ทั้งในศาลชั้นสูงสุดและในศาลชั้นล่างทุกศาล ภายใต้คำแนะนำของผู้พิพากษา ผู้ช่วยผู้พิพากษาเหล่านี้จะเป็นผู้ทำวิจัยที่จำเป็นแก่การพิจารณาคดีทุกคดี (กฎหมายเกี่ยวกับศาล มาตรา 57) ผู้ช่วยผู้พิพากษาได้รับเลือกจากบุคคล (รวมทั้งจากผู้พิพากษาด้วย) ที่มีความรู้ทางกฎหมายอย่างกว้างขวาง.

¹⁶⁵ กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม (หน้า 194-195). เล่มเดิม.

¹⁶⁶ การประชุมใหญ่ผู้พิพากษานั้น มีอยู่ในทุกระดับชั้นศาล ยกเว้น ศาลแขวงการประชุมผู้พิพากษาแต่ละครั้งจะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานเท่านั้น ในกรณีของศาลสูงสุดซึ่งมีผู้พิพากษาประจำเพียง 15 คน ระบบนี้ก็ดำเนินไปได้ด้วยดี แต่ในศาลอื่น ๆ ที่มีผู้พิพากษาเป็นจำนวนมากการประชุมใหญ่ไม่ช่วยให้การดำเนินงานตุลาการเป็นไปได้ดีเท่าที่ควร.

¹⁶⁷ กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม (หน้า 195). เล่มเดิม.

3.4.2 ประเภทความผิดอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงประเทศญี่ปุ่น

ศาลแขวงมีอำนาจในการพิจารณาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 300,000 เยน และพิจารณาคดีอาญาที่มีความผิดเล็กน้อยตามที่กฎหมายกำหนด เช่น คดีความผิดฐานลักทรัพย์ หรือความผิดตามพระราชบัญญัติจราจร ฯลฯ¹⁶⁸ ผู้พิพากษาศาลแขวงมีอำนาจในการกำหนดโทษในคดีอาญาจำกัดคือสั่งจำคุกในระยะเวลาสั้น ๆ หรือสั่งปรับเท่านั้น ถ้าศาลแขวงเห็นว่าจะส่งลงโทษมากกว่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้ คือสั่งจำคุกจำเลยมากกว่า 3 ปี ศาลแขวงต้องส่งคดีไปยังศาลจังหวัด¹⁶⁹ และศาลแขวงไม่มีอำนาจเหนือคดีปกครอง¹⁷⁰

กฎหมายยังกำหนดให้ศาลแขวงพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญาที่เป็นคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยวิธีพิเศษ เช่น ในคดีที่เจ้าหนี้ในเงินเรียกร้องเงิน ศาลมีอำนาจสั่งให้ลูกหนี้กระทำการชำระหนี้โดยไม่ต้องมีการสอบถามก่อนก็ได้ หรือในคดีอาญา ศาลอาจพิพากษาให้ปรับเป็นเงินไม่เกิน 200,000 เยน ด้วยการพิจารณาแต่เฉพาะพยานเอกสารเท่านั้นก็ได้ทั้งนี้โดยไม่คำนึงว่าเป็นความผิดประเภทใด หรือในคดีที่เกี่ยวกับจราจร ศาลแขวงอาจพิพากษาให้ปรับเป็นเงินไม่เกิน 200,000 เยน โดยฟังจากคำฟ้องโดยวาจาในศาลประกอบด้วยพยานเอกสารเท่านั้นก็ได้ แต่การที่มีวิธีพิจารณาคดีพิเศษเช่นนี้ ไม่ตัดสิทธิของลูกหนี้หรือผู้ถูกกล่าวหาในการฟ้องร้องต่อศาลตามกรณีปกติ¹⁷¹

3.4.3 การอุทธรณ์คดีอาญาในศาลแขวงประเทศญี่ปุ่น

หลังจากศาลแขวงมีคำพิพากษาแล้ว คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาในกรณีที่คู่ความสละสิทธิไม่อุทธรณ์ หรือกฎหมายจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ คำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็จะถึงที่สุดและมีการดำเนินการบังคับตามคำพิพากษาต่อไป การอุทธรณ์นั้น แยกได้เป็นประเภท โคโซะ (kōso) ส่วนคำอุทธรณ์คำตัดสินและคำสั่งนั้นเรียกว่า โคโคคุ (kōkoku) โดยประเภทแรกเป็นการอุทธรณ์คำพิพากษา ส่วนประเภทสุดท้ายเป็นการอุทธรณ์คำสั่ง หรือการใช้ดุลพินิจของศาล

ในการอุทธรณ์แบบ โคโซะ (kōso) นั้น เป็นการอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาของศาลชั้นต้นรวมทั้งคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงกรณีที่ได้มีการอุทธรณ์คดีอาญานั้น หลังจากการปฏิรูปกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญาปี 1948 แล้ว คดีอาญาทุกคดีจะต้องอุทธรณ์มายังศาลสูง โดย

¹⁶⁸ “ศาลยุติธรรมนานาชาติประเทศ,” *คู่มือ* (หน้า 267). เล่มเดิม.

¹⁶⁹ จาก “ระบบศาลยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น,” โดย สุดา วัชรวัฒนากุล, 2530, กันยายน, *วารสารนิติศาสตร์*, 17(3), หน้า 99. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

¹⁷⁰ *กฎหมายญี่ปุ่น : การศึกษาเปรียบเทียบทางสังคม – วัฒนธรรม* (หน้า 202). เล่มเดิม.

¹⁷¹ “ระบบศาลยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น,” *วารสารนิติศาสตร์* (หน้า 99). เล่มเดิม.

ต้องยื่นอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นภายใน 14 วัน นับแต่มีคำพิพากษา สำหรับเหตุในการอุทธรณ์นั้นมีหลายกรณี เช่น การพิจารณาคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ปรับบทกฎหมายผิด โทษหนักเกินควร พยานหลักฐานไม่พอฟัง การรับฟังพยานหลักฐานผิดพลาด เป็นต้น ซึ่งศาลอุทธรณ์จะวินิจฉัยจากพยานในสำนวนเป็นหลัก หลังจากนั้นก็จะมีการพิพากษา หากเห็นด้วยกับศาลชั้นต้น ไม่พบข้อผิดพลาดในศาลชั้นต้นก็จะพิพากษายกอุทธรณ์ หากมีกรณีผิดพลาดก็จะพิพากษากลับ และให้ศาลชั้นต้นพิจารณาใหม่

ในกรณีของการอุทธรณ์แบบ Jokoku เป็นกรณีที่คู่ความไม่พอใจผลของคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ก็จะมีการอุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลฎีกา ภายใน 14 วัน นับแต่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษา โดยการอุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลฎีกานี้ส่วนมากจะเป็นกรณีของการตีความรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ดังนั้น การอุทธรณ์หรือฎีกาดังกล่าวจึงมีข้อจำกัดว่าต้องเป็นกรณีที่มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย มีการตีความรัฐธรรมนูญหรือปรับใช้รัฐธรรมนูญผิด การวินิจฉัยที่ขัดไปจากรัฐธรรมนูญ

บุคคลที่มีสิทธิในการอุทธรณ์คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงนั้น นอกคู่ความแล้ว ถ้าจำเลยมีผู้แทนโดยชอบธรรมหรือมีผู้ใช้อำนาจปกครอง ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อำนาจปกครองนั้น ก็อาจใช้สิทธิ อุทธรณ์ ฎีกา แทนจำเลยได้ด้วย¹⁷²

ศาลสูงของประเทศญี่ปุ่นเปรียบได้กับศาลอุทธรณ์ของประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ตามเมืองใหญ่ๆ ในประเทศญี่ปุ่น มี 8 เมือง มีอำนาจในการรับพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์ขึ้นมาของศาลแขวง ศาลชั้นต้น และศาลครอบครัว ว่าศาลชั้นต้นวินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายถูกต้องหรือไม่ และดำเนินกระบวนการพิจารณาผิดพลาดอย่างไร โทษที่ลงแก่จำเลยนั้นเหมาะสมหรือไม่¹⁷³

คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงประเทศญี่ปุ่นนั้นเมื่อพิจารณาพิพากษาแล้ว หากคู่ความไม่เห็นด้วยก็จะขอที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวไปยังศาลสูง และคำพิพากษาของศาลสูงย่อมถึงที่สุด ซึ่งอาจจะมีการฎีกาไปยังศาลสูงสุดได้อีกครั้งหนึ่ง ถ้าเป็นการฎีกาโดยอ้างมูลเหตุว่า คำพิพากษานั้นมีชอบหรือละเมิดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือขัดต่อแนวฎีกาที่ศาลสูงสุดได้เคยวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้กรณีที่ปรากฏชัดเจนว่า คำพิพากษาของศาลแขวง ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศบัญญัติหรือกฎหมายอื่นใดที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศญี่ปุ่น เมื่อศาลแขวงพิพากษาแล้วกรณีเช่นนี้สามารถฎีกาไปยังศาลสูงสุดเพื่อให้ศาลสูงสุดวินิจฉัยชี้ขาดได้เลยโดยมิต้องผ่านการอุทธรณ์จาก

¹⁷² “ศาลยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และสิงคโปร์,” *บทบัญญัติ* (หน้า 414). เล่มเดิม.

¹⁷³ “ศาลยุติธรรมนานาชาติประเทศ,” *คู่มือ* (หน้า 267). เล่มเดิม.

ศาลสูงก่อนแต่อย่างใด แต่กรณีที่เกิดขึ้นคดีได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว หากปรากฏภายหลังว่าคำพิพากษาของศาลที่ถึงที่สุดนั้นขัดต่อกฎหมาย เช่นคู่ความชอบที่ขอให้ศาลสูงสุดพิจารณาพิพากษาคดีได้อีกครั้งหนึ่ง¹⁷⁴

จึงเห็นได้ว่าคดีที่มีการพิพากษาในศาลแล้วนั้น ไม่ว่าจะเป็นศาลแขวง ศาลพิจารณาคดีมโนสำเร่ ศาลคดีครอบครัว พนักงานอัยการและจำเลยต้องมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ไปยังศาลที่มีระดับสูงกว่าต่อไป ส่วนการฎีกาต่อศาลฎีกานั้น จำกัดให้ฎีกาได้เฉพาะคดีเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ หรือกรณีมีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับบรรทัดฐานการพิพากษาคดีระหว่างศาลฎีกากับศาลอุทธรณ์

¹⁷⁴ “ศาลยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และสิงคโปร์,” *บทบัญญัติ* (หน้า 414). เล่มเดิม.